

magasles

440 Ft – Előfizetőknek: 325 Ft

2006. június – IV. évfolyam 6. szám

Fegyverbelövés
Elegáns karabélyok
Univerzális kutyák
Őzbakok terítéken

Újdonságok a nagyvilágból

Mini traktor
Eszi, nem eszi
Távolság-
becslés
Őzláb
a tányéron

Lapua töltények

Spóroljon kedvezménykuponjainkkal! • Ingyenes apróhirdetési lehetőség!

Nikon
távcsövek
1917 óta!

10 év
garancia!

Action
7x50 CF

Monarch
8x42 DCF

8x42
HG L DCF

Értékesítés:
Szücs és Zsóka Bt., 5900 Orosháza, Könd u. 56.
Tel.: 30/9257-531, szucs1@orosnet.hu
Várjuk viszonteladók jelentkezését!

Ficsór Autóház Kft.
1106 Budapest, Fehér út 7
H.P.: 8:00-18:00, Sz: 8:00-13:00
Tel.: 06 1 260 11 22
Fax: 06 1 262 66 10
E-mail: terepgumi@ficsor.hu
Web: www.ficsor.hu

Vadásztól Vadászoknak
TEREKGUMIK ÓRIÁSI KEDVEZMÉNNYEL!
2. oszt. terepgumispecialista gyár kizárólagos forgalmazójától

Slimax Mintá
Célzettség!

Kaiman Terrain Kougar Country Kobra Trac

Nehéz terepre -sárba, Magyarországon egyedülálló 17-20 mm mintamélység

Ahol eddig elakadtatok,
ott most nem logtok!

Féltérep mintázatok:

14"- 17.990 Ft-tól
15"- 18.990 Ft-tól
16"- 18.990 Ft-tól

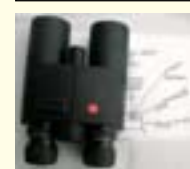
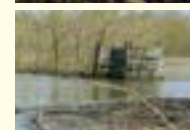
24 órás házhozszállítás az országban bárhová!

Traktor

10.990 Ft
Yokohama
225/80 R16

11.990 Ft
Wartburg
12"
Trabant, Lada,
stb.

Erről olvashat

Vadászmozaik	9, 17, 35, 41
Őzbakok terítéken	4
Júniusban vadászható	46
Lőpor / Nagygyörgy Péter: Ha a fegyvert be kell löni	5
Kovács László: Dólt keresztek	8
Kovács László: Lapua – Pontosság mindenek felett	22
Balogh János: Wilhelm Brenneke tölténye	36
Kovács László: Elegáns karabélyok	40
Erdőn, mezőn / Kammermann Péter: Vadászati praktikák / Távolság vagy közel?	10
Végzetes erőpróba / Ár a Tiszán / Elárasztva	18
Barta István: Vadföldgazdálkodás 4. / Eszi, nem eszi	32
Katona Károly: Lestörténet	44
Postabontás	45
Katona Károly: Madarat tolláról – vadászt puskjáról	46
Vadászetika / Detrich János: Törvénytelenül	12
Csaholó / Mirtse Áron: „Vadakat terelő juhász”	14
Négy keréken / Kasza László: Mini traktor	26
Múltidéző / Dr. Tóth Zsigmond: Vadászbalesetek 75 évvel ezelőtt	29
Gasztronómia / Detrich János: Őzláb a tányéron	42
Vadászpiac	47
Börze	55
Kedvezménykuponok	56
Terjesztő partnereink	57
Előzetes / Júliusi számunkból	58

Ebben a lapszámunkban az alábbi partnereinkről talál bővebb információt

Budapesti Távcső Centrum	45, 56	Géringér Autó Kft.	11	Síryus	56
Compass-Sport Bt.	13, 56	Hanyi Vadászbolt	56	Sólyom Fegyverjavító	45
Czerny Róbert	15	Hungaro-Arms Kft.	22	Steevent Kft.	56
Daisy Vadászbolt	55	Kántor Kft.	55	Szent Hubertus	
Diana Szakképző Iskola	45	Lőrincz és Fia Kft.	56	Vadászbolt	29, 56
Diana Vadászbolt	35	Mátra Nissan	59	Szücs és Zsóka Bt.	2
Farkas Péter	55	Mobilker 2000 Kft.	56, 59	Tolmácsolás, fordítás	57
Ficsór Autóház	2	Novák Optika	59	Várerdei Kft.	31, 56
Frommer Kft.	56	Rétisas Optik Bt.	43	www.fotopiac.hu	60

Vadászmozaik

Őzbakok terítéken

A Gemenc Zrt. mezőgazdasági területein is megkezdődött április 15-én az őzbakvadászat. Eddig három kiemelkedő, illetve érdekes trófeával rendelkező bak került terítékre, mindhárom a Gemenc Zrt. Pandúri Erdészeténél, Karapancsán, illetve Pandúrban.

Úgy látszik, az utóbbi években a Pandúri Erdészetől kerülnek ki a legnagyobb súlyú bakok, hiszen 2005-ben Karapancsán ejtették el a Gemenc Zrt. eddigi legnagyobb trófeasúlyú őzbakját is. Ennek súlya 653 g volt.

KP

Elejtés ideje: április 24. Tömeg: 444 g
Elejtő: Jorge D'Almeida Ezüstérmes: 118,43 IP
Elejtés helye: Pandúr

Elejtés ideje: május 2. Elejtés ideje: április 22.
Elejtő: Cornel Gúskén Elejtő: Rudolf Neumann
Elejtés helye: Pandúr Elejtés helye: Karapancsa
Tömeg: 489 g Tömeg: 509 g
Aranyérmes: 137,48 IP Aranyérmes: 131,15 IP

A polgári Morotva Vadásztársaság hivatalos vadászai munkájának köszönhetően terítékre került az idény eddigi legerősebb őzbakja a megyében. Elejtője egy spanyol vendég. A trófea tömege 24 órás mérés után 657 gramm, bírálatkor 642 gramm. Érett, szép agancs, pontjainak száma 157,07.

DJ

Ha a fegyvert be kell löni

Vadászataink során időnként előfordul, hogy a csaknem teljesen keresztben álló vadat elhibázzuk. Ha ezt követően egy tiszta blattlövessel sikerül kiköszörölni a csorbát, akkor a hibázás a vadászláznak és ügyetlenségünknek tudható be. Ám ha a következő lövésünk is célt téveszt, mert elképzelhető, hogy a távcső szerelése meglazult, fegyverünk céltávcsőve elállítódott, ami jó minőségű szerelék, céltávcső esetében igen ritka jelenség. (De néha azért előfordul!) Azt szoktam mondani hibázó vendégeimnek, hogy az esetek 95%-ában a puska végén kell keresni a hibát...
értelmes fegyverünkkel egy próbálövést tenni,

Vadászataink során lövés előtt a fejünkben kell rendet teremtenünk. Amennyiben tudjuk, hogy higgadtan, nyugodtan eresztettük újtárra a lövedéket, mégsem talált, akkor fegyverünkben kell keresnünk a hibát. Hogy erről meggyőződhessünk, keressünk fel egy lőteret, és próbáljuk szakember segítségét kérni. Elsősorban azért, mert a lőtérrel megtalálhatók az optimális feltételek puskánk belövéséhez, másodsorban sok vadász a belövés megkezdése és jó néhány lőszer ellövése után jön rá, hogy nem is tudja, merre kell tekerni céltávcsöve állítócsavarjait a találati pont korrigálásához.

Legfontosabb lépések

Abban az esetben, ha a fegyver belövését magunk akarjuk elvégezni – én ennek a híve vagyok –, tekintjük végig a legfontosabb lépéseket (lőtérrel történő belövés esetén).

Fegyverünk belövését mindig pihenten, nyugodt idegállapotban végezzük!

A csövet a belövés előtt az olajtól tisztítsuk meg, húzzuk ki szárazra!

Ellenőrizzük a távcső szerelékét, nincs-e látható elmozdulása (tubuson, tokon). Ha a szerelék meglazult, húzzuk meg a csavarokat a megfelelő méretű csavarhúzóval, imbuszkulccsal, miután a távcső szemtől való távolságát ellenőriztük.

Lengőcsöves fegyvernél ellenőrizzük, hogy a cső és a farészek nem érnek-e egymáshoz, mert ez is okozhatja fegyverünk hibáját. Normál A/4-es papírlapból egy 3 cm széles csíkot vágjunk le, és ezt a cső és farész között húzzuk be a tok irányába! Ha ez akadálymentesen sikerül, a gond szerencsére nem itt van. Ha viszont a papírcsík elakad, úgy baj van, mert a fa megdagadhatott, csavarodhatott, nyomja a csövet, ami okozhatta a hibázást. Ezt a hibát viszont tényleg fegyvermesterrel kell javíttatni, mert a puskát szét kell szedni, a problémás helyen a fát meg kell csiszolni, faragni, és jobb, ha ezt szakember végzi.

Ezután fegyverünket támasszuk fel a belövőasztalra! A támasztáshoz használhatunk belövőzsákokat vagy állványt, vagy a kettőt kombinálva. A fegyver fájának első és utolsó harmadát támasszuk fel! Vegyük ki a zárdugattyút, és a fegyver csövén keresztül nézve ellen-

őrizzük a lőlap közepének és a céltávcsőnek a helyzetét!

Amennyiben a cső a lőlap közepére mutat, a céltávcső szálkeresztje pedig ettől jelentősen eltér, úgy a szálkeresztet az állítócsavarok tekerésével hozzuk a lőlap közepére! Általában a jobb távcsöveken 1 klikk 100 m-en 1 cm elmozdulást jelent horizontálisan és vertikálisan egyaránt. Ha jelentős eltérés nem tapasztalható, megkezdhetjük a próbálást.

A fegyverbe helyezzük be a zárdugattyút, foglaljuk el helyünket a feltámasztott fegyver mögött, és töltetlen fegyverünkkel célozzuk meg a lőlapot, korrigáljuk az esetleges magassági, oldalirányú eltéréseket, és üres puskánkat nyugodtan „süssük el” a lőlapra! Ha a szálkereszt nem mozdult

a céltávcsőben, a puská a célpontra maradt, úgy a távcsőben a szálkereszt nem hibás, feltámasztásunk jó, megpróbálkozhatunk az első lövéssel.

Fontos a távolság

A lőtér hosszától függően, 50 vagy 100 méterre ajánlott a próbálásokat tenni. 100 méteres lőteret feltételezve, engedjenek meg néhány jó tanácsot a lőlap kiválasztásához. Egyre nagyobb divatja van a világítóponthoz, kereszt alakú céltávcsöveknek. Ezeknek a távcsöveknek a technikai táblázataiban fel szokták tüntetni, hogy például a pont 100 méteren 3-4 cm-t takar le. Én úgy készítek lőlapot, hogy a közepe 4 cm-es fehér kör, a kört függőlegesen és vízszinte-

sen egy-egy 2 cm széles fehér szigetelőszalag keresztezi, a háttér pedig fekete. Célzáskor erre a pontra, szalagra helyezem rá a szálkereszt függőleges, vízszintes szálait, úgy, hogy a céltávcső középső pontja a lőlap fehér pontját kitakarja.

Nyugodtan, higgadtan eresztetem el a lövést. A találat helyét célszerű spektívvel megfigyelni, ha ez nem lehetséges, még egy lövést teszek a lőlapra, majd a fegyvert ürítem, és a lőlaphoz odasétálva lemérem a találati pontok távolságát a lőlap közepétől, majd leragasztom.

Mire visszatérek a fegyverhez, annak csöve ismét lehűlt, az állítócsavarokkal elvégzem a szükséges korrekciót, és ismét teszek egy-egy lövést, majd újból ellenőrzöm a találati pontokat, amelyek kis szerencsével már a lőlap közepén (100 méteres pontba lövés esetén, vagy az OBT-hez – optimális belövési távolsághoz – szükséges magaslövés mértékével a középponttól 4 cm magasan található). Ha fegyverünk céltávcsöve nem a fent említett típusú, akkor próbáljuk a szálkeresztet, annak csúcsát a fekete kör alsó szélé közepére irányítani, és ide célozzunk a lövéseket. Ebben az esetben a szálkereszt függőleges és vízszintes szálai a fehér háttéren jól látszanak.

Miután a puskát belőttük, ne változtassunk a lőszer márkáján, a lövedék tömegén, mert ez az esetek túlnyomó többségében még azonos lövedéktömeget feltételezve is a találati pontok eltolódásához, ismételt hibázáshoz, sebzéshez vezethet.

N. P.

(a szerző felvételei)

Dőlt kereszttek

Őzbakles előtt mutattam meg tüzetesebben Blaser gavallér golyósomat Ottó barátomnak. Kedvtelve szemlélte, forgatta a kezében a pihekönnyű, billenő csövű cserkészkarabélyt. Aztán a vállához emelte, ám szinte ugyanabban a pillanatban már le is engedte, s csodálkozva mondta: Te Laci, a céltávcsövet ferdén tette rá a puskaművesed! A szálkereszt csálén áll benne!

(magasles)

– Igen, tudom – bólintottam. – Direkt van úgy. Mert ha picit megdöntve fogom a puskát, akkor fekszik számomra a létező legjobban. Nem pedig százszázalékosan egyenesen tartva. Így aztán amikor felkerült rá az optika, nem a satuba fogott fegyveren állította be Csikós mester, hanem inkább számtalanszor próbáltatta velem a felkapását. S amikor a legjobban „összejttem” vele, ahhoz a tartáshoz igazította, „ferdítette” a céltávcsövet a puskához képest. Tehát amikor én húzom a vállamhoz, nincs megdőlvé benne az irányzójel, éppen ellenkezőleg – akkor látom teljesen függőlegesnek és vízszintesnek a szárazakat. Persze ez az egész egy kicsit furcsán mutat, ha valaki teljesen egyenesen tartja a fegyvert.

– És nincs ennek valami ballisztikai hátulütője? – kérdezte a barátom.

– Tudomásom és tapasztalatom szerint nincs. Eddig még nem hibáztam el emiatt egyetlen vadat sem.

Tudta-e...

... hogy neszel a vad, amikor látásával, hallásával, szaglásával egyszerre próbál meggyőződni valami gyanús dolog mibenlétéről?

Később a diskurzus csak akkor jutott ismét eszembe, amikor egy bolhapiacon régi vadászlapok között válogatva elém került egy svéd vadászlap régi száma, amelyben egy szakkikk éppen ezzel foglalkozott: a csáléra állított optikai irányzójelek előnyeivel, hátrányaival. Voltaképpen utóbbi nincs is, szögezte le a cikk szerzője, hiszen a dőlés szöge nem nagymérvű. Ha a fegyvercsőhöz képest, mondjuk, nyolc milliméter balra az eltérés, akkor száz méteres belövési távolságon nulla, kétszáz méteren pedig tizenhat millimétert jelent jobbfelé. Vagyis vadászati szempontból elhanyagolható ez a részsztosság. De természetesen mindig ugyanabban a szögben kell döntenünk, vállhoz húznunk a golyóst, ami nyilvánvaló és egyszerű, hiszen előtte sokszor próbálgattuk, az bizonyult a létező legjobb „fekvésnek”, s végtére is úgy látjuk egyenesnek az irányzójelet.

Ezek után magam is ezt javaslom mindenkinek, hogy inkább az abszolút legjobb tartással fogja a puskáját, és ahhoz mérten, akár enyhe döntéssel, szereljük vagy szereltessük a céltávcsövet a helyére. Úgy sokkal gyorsabb, természetesebb lesz a célzás mozzanata.

– Kovács –

Távcső kuriózum

A Leupold két új fegyvertávcsövet mutatott be, melyeket sörétes és elöltöltős fegyverekhez fejlesztettek ki. Mindkét típus (2–7x33 mm és 3–9x40 mm) sajátja, hogy segít befogni a vadat, és precízen elhelyezni a lövést, még erősen fedett helyeken is. A távcsöveket kb. 70 m távolságra állították be – a sörétes fegyverek hatótávolságát figyelembe véve –, és széles látószöveget biztosítanak. Ugyanakkor a lencsék többszörösen felületkezeltek, ezáltal a kép tiszta és kontrasztos.

Digitális távolságmérő

A Leupold új RX sorozatú digitális lézer távolságmérőinek köszönhetően a vadászok már igen nagy pontossággal képesek megmondani a vad és a fegyver pontos távolságát. A sorozat, amely magában foglalja az RX-I, RX-II, RX-III és RX-IV modelleket, mindegyik képviselője kínálja a többszörös, állítható funkciókat, amelyek ez idáig más modellekben nem voltak jelen. Ilyen például, hogy az RX-ek különböző időjárás viszonyokhoz szabhatóak, csakúgy, ahogy különböző állatokhoz. Az RX-I-et kivéve az össze modell jellegzetessége egy ún. True Ballistic Range (valódi ballisztikai távolság) funkció, amely még pontosabb távolságmérést eredményez. Képes figyelembe venni lejtők és emelkedők tulajdonságait a beépített „lejtőmérő” segítségével, így visszaadva az ekvivalens korrekt horizontális távolságot. Mindegyik RX típus a Leupold-féle Match 13 szálkeresztrendszert használja. Ez lehetővé teszi, hogy még jobban személyre és vadraszabjuka mérőt.

Vadász

mozaik

Nagy objektív alacsonyan szerelve

Tiszta, világos még rossz fényviszonyok között is – ezt ígéri a Leupold új fegyvertávcsöve, a VX-L. A cég újdonsága leginkább abban rejlik, hogy az 50 mm-es frontlencsével ellátott fegyvertávcsövet olyan alacsonyan képes

felszerelni a fegyverre, mintha egy 36 mm-es lencse biztosítaná a fényerősséget. A konkáv, félhold alakú kivágás a VX-L objektív elején az, ami lehetővé teszi a mély felfogatást és szinte átöleli a csövet. A VX-L alacsony szere-

lési magasságával a vadász precízebben képes befogni a fegyvert, ezáltal pontosabb találatot elérni.

A VX-L fegyvertávcső a keretben olvasható típusokban található.

- 3,5–10x50 mm
- 4,5–14x50 mm
- 3,5–10x56 mm
- 4,5–14x56 mm
- 6,5–20x56 mm

Vadászati praktikák

Távol vagy közel?

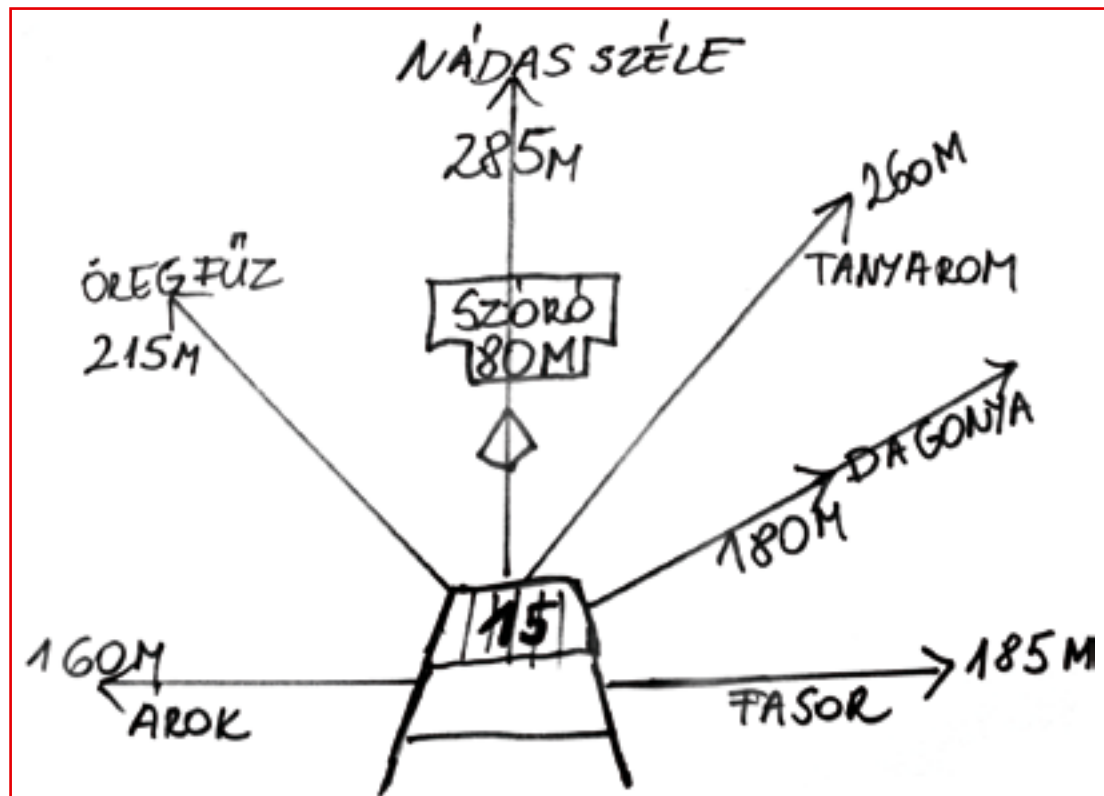
Kammermann Péter

Négy-öt évvel ezelőtt még csak külföldről lehetett beszerezni, jelenleg viszont egy közepkategóriás céltávcső ára alatt hozzá lehet jutni akár a prémium márkákhoz is. Sőt, terjedőben van – igaz, még borsos áron – a kereső- vagy céltávcsőbe beépített távolságmérő is. A vad elbírálását távcsővel vagy spektívvel, netán, ha nagyon közel van, szabad szemmel végezzük. Lövésre készüléskor mindig meg kell állapítani a terítékre hozandó vad távolságát, elsősorban a lőszer ballisztikai tulajdonságai miatt. Cserkelés és lesvadászat alkalmával is nagy hasznát vehetjük e célszerszámnak. A távolság megmérése igen rövid idő alatt, másodperceken belül történik, akár 1500 méterig, egy-két méteres pontossági hibahatáron belül. Cserkelés során a kiszemelt vadra többször is „ráemelhetjük” a távolságmérőt, megállapítván, mennyire kell közel kerülni hozzá.

Hosszú évtizedeken keresztül a vadászati optika háttérfejlődését a kereső és céltávcsövek újabb és újabb szériái jelentették. Am ma már a mindennapi életben is megjelentek a hadiipar új technikai vívmányai: például a mind jobban terjedő lézeres távolságmérők.

Magaslesről történő vadászat során, legyen az hajtás vagy egyéni vadászat, nagy segítséget jelenthet, ha a lesen egyik sarokban felvázoljuk a főbb tereppontok, váltók távolságait. A hajtásleseknel is – még ha a hajtandó sűrűk változásával minden évben áthelyezésre is kerülnek – érdemes elvégezni ezt a minimális munkát, mert a befektetett energia sokszorosan megtérül.

A stabil – állandó, több évre kihelyezett – lesek a vad által kedvelt, sűrűn látogatott helyeken, vadföldek, legelők, rétek, szőrök, erdőszélek, nádfoltok vagy váltók mentén lettek kialakítva. Ezeknél a vadászati berendezéseknél elég csak egyszer elvégezni a távolság kimérését, és csak akkor kell változtatni, ha változik a „tájkép”. Még a méretarányosság sem számít az elkészített vázrajzon, mivel ennek nincs jelentősége a méter pontosságú jelölésnél.

(a szerző felvétele)

A lézeres távolságmérők használata egyszerű, semmilyen előképzettséget nem igényel. Biztonságos, láthatatlan lézert alkalmaznak benne. A megmérni kívánt tárgyra, élőlényre ráirányítva azonnal megkapjuk a mért távolságot, elhanyagolható hibahatáron belül.

Jómagam egy üzemen kívüli, felhagyott halastó szélén álló magaslesnél készítettem el a bemutatott vázlatot. Minden támpontot nyújtó tereptárgyat bejelöltem egy A/5-ös méretű lapra, fekete filctollal, vonalzóval, megközelítő iránnyal, majd a távolságmérővel kimértem a pontokat. Az ily módon elkészített lapokat egy fénymásológéppel bevonattam (lamináltam), és máris időjárásállóvá váltak. Ezek után kerülhetnek a magaslesekre. A lapot úgy kell elhelyezni a deszkasorra, hogy ne „világítson” a fehér hátoldal – azaz a külső deszka takarja –, mert az szokatlan lehet a vadnak.

Vendégvadásztatás alkalmával, ha olyan vendég jön, aki életében

először ül azon a lesen, vagy gyakorlatlan a távolságbecslésben, és még ráadásul kedvezőtlenek a látási körülmények a hajnali párában vagy esti szürkületben, sokat segíthet egy ilyen típusú pontos kimérés. Azon a vadászterületen, ahol sok külföldit vadásztatnak, érdemes legalább angolul és németül felírni a tereppontok nevét, hogy a vendégvadász is pillanatokon belül dönteni tudjon a lövés elengedése előtt. Ha van viszonyítási alap a lövés „hosszával”, akkor kevesebb lehet a sebzés és a hibázás is.

MITSUBISHI – A GÖRDÜLŐ GYÉMÁNT

- 2.5 literes turbodiesel motor
- 240 Nm-es nyomaték
- ABS
- automata légkondicionáló
- dupla légzsák
- könnyűtémű fémek
- elektronikus elöl és hátra utófény
- elektronikus állófék
- külső kábel zárszék
- első kofényező

3 év vagy 100 000 kilométer garancia – az első 2 év kilométer-korlátok nélkül

MITSUBISHI L 200 GLS MOST 4 790 000* FORINT + ÁFÁÉRT AZ ÖNÉ LEHET!

A részletekért érdeklődjön márkakereskedésünkben.

Géringér Autó Kft.
2900 Komárom, Belsőy út 1. Tel.: (34) 346 132

2900 Tatabánya, Akadémia u. 2/A Tel.: (34) 513 368

Törvénytelenül

Az 1996. évi LV. törvény – a vadászati törvény – 71. szakaszában a vadászat rendje megsértésének minősíti az elektronikus optikai eszköz igénybevételével végrehajtott vadászatot. A 84. szakaszban pedig vadvédelmi bírság fizetésére kötelezi a vadászat rendjének megsértőjét, illetve azt, aki tiltott eszközzel vadászik.

Az említett szakaszokban semmiféle körmönfont jogi szakszöveg és csűrés-csavarás nem található, világosan érthető egészen az utolsó betűig. Még ahhoz sem kell agysebésznek lenni, hogy kiolvassuk belőle: nemcsak a tiltott eszközzel folytatott vadászat jogellenes, hanem a vad elejtése is, megfordítva, ha a vad elejtése jogellenesen történt, akkor a vadászat, úgy, ahogy volt, jogellene-

Az infra céltávcsövek – hivatalosan elektronikus célzóberendezések – nem először kerülnek szóba. Annál jobban csodálkozom, hogy senkinek sem jutott még eszébe komolyabban foglalkozni a kérdéssel. Az idevonatkozó törvény pedig mintha nem is létezne, annyira nem érdekeli senkit, mint egy marék homok.

sen zajlott. Hogy még világosabb legyen, ez azt jelenti, hogy elektronikus optikai eszközzel ellátott fegyverrel a vadászterületen tartózkodni jogellenes tevékenységnek minősül.

Ehhez képest hallottam olyan nagyvadász területre szóló meghívást, hogy „ha nincs a puskádon infra, akkor ne is gyere!” Nekem persze nincsen, úgyhogy az ilyen meghívást nem áll módomban elfogadni. Ha például rám esteledik a lesen, és már nem látok semmit, akkor haza szoktam menni, csak így egész egyszerűen.

Az sem mellékes, hogy a Vtv. említett, 71. szakaszában a napnyugtát követő egy óra és a napkeltét megelőző egy óra időpontok közötti vadászatot is a vadászat rendje megsértésének minősíti, mert abban az időszakban csak külön engedélyhez kötött éjszakai vadászatot lehet folytatni, tehát a jogszabálynak eme része is negligálja a szóban for-

gó eszköz használatát.

Igazán lehangoló, hogy milyen sokan vannak közöttünk, akik nem vesznek tudomást a tiltásokról.

Az a gyanúm, hogy a rendszerváltás után kialakult, máig élő vadkapitalizmus mélyen beleégette bélyegét a vadászat etikai hagyományába

is. Sikk a törvénykerülő magatartás, amely párosul az „ami kell, azt elveszem, mindegy, hogyan” szemlélettel.

Talán egy kicsit mégis igazuk lehet azoknak, akik a vadásztársadalom felhígulásáról beszélnek?

Vannak nyilván többen is, akik egyébként komolyan veszik az etikai alapelveket, de hibás szemlélet alapján mégis tiltott eszközzel vadásznak. Ők azt mondják, a vad biztonságos elejtéséhez, a sebzés elkerüléséhez kell az éjjellátó céltávcső. Csak azt felejtik el, hogy nem kell mindenáron minden vadat elejteni, továbbá, hogy az éjszakai sötétség a vad legutolsó menedéke az ember elől, aki napközben mindenfélvel zaklatja. Milyen kényelmes dolog alkonyatkor felülni egy jól elhelyezett lesre, aztán mikor a teljes sötétség adta védetség tudatában a vad előmerészkedik, akkor fölényes biztonsággal leteríteni! Mert én már ugyan vadászatnak ezt nem nevezem.

Régen is meglőtte a magáét, aki rászánta az időt és fáradságot, egyszerű céltávcsővel, de még anélkül is. Ma viszont ott tartunk, hogy például a FeHoVán standot kap az elektronikus célzóberendezések gyártója és forgalmazója. Teljesen skizofrén állapot: a gyártást és forgalmazást a törvény nem tiltja, a használatot viszont igen. Valami itt nagyon nincs rendben.

Az a rendszer, amely az önmaga által hozott szabályok semmibe vétele fölött szemet huny, finoman fogalmazva nem áll éppen a helyzet magaslatán.

Az ellenőrzésre jogosultak közül csak a rendőrség alkalmas a feladat elvégzésére, mert egyetlen hivatásos vadász sem kockáztatja az állását egy szabálytalankodó lebuktatásával.

Becsüljük meg a saját világunkat azzal, hogy nemcsak szavakban tiszteljük a vadat és az ő világát. Ezzel magunknak is több becsületet szerzünk.

D. J.

COMPASS-SPORT
GPS
25-35%
ÁRZUHANÁSI!
GARMIN
GPS-EK

GPS, MAGYARORSZÁG-TELJES
DÖMBÖRZATI TERKÉPEVEL
MEGFIZETHETŐ ÁRON

MINŐSÉGI ÉJJELLÁTÓK,
TÁVCSÖVEK

8 NAPOS
MEGELÉGEDETTSÉGI
GARANCIA!

COMPASS-SPORT
GPS, NAVIGATION & OUTDOOR

ÜZLETEING:
BUDAPEST, MAGYARMEZŐ U. 12.
TEL: [06 1] 342 6983
H-P: 10-18, S-Z: 10-13
BUDAPEST, LEHEL ÚT 23.
TEL: [06 1] 239 6013 | H-P: 9-18
WWW.COMPASS-SPORT.HU

Az ember és a kutya együttélésének hajnalán még nem váltak külön a vadászkutyák az egyéb feladatokat ellátó négylábúaktól. A mai napig léteznek „vegyes hasznú” kutyák, amelyek egyaránt megállják a helyüket a nyáj mellett és a vadászaton.

„Vadakat terelő juhász”

Mirtse Áron

A kutya valamennyi felhasználási módja visszavezethető valamilyen módon öse, a farkas adottságaira és viselkedésformáira. Az ősi típusú, spicc jellegű kutyák között napjainkban találunk nyájörzésre, terelésre használt fajtákat, mint amilyen a lapp pásztorkutya vagy a svéd juhászcspicc, éppúgy, mint szánhúzó kutyákat, illetve vadászebeket: utóbbiak között említhető például a jávoreb (elghund) vagy a különfé-

le lajkák. A szibériai népek nem a származásuk, hanem egyedi tulajdonságaik alapján alkalmazták a kutyákat az eltérő feladatokra: az egyik inkább a területvédelemben, a másik a vadászaton jeleskedett.

Vad marhák pásztora

Noha Európában, illetve a Földközi-tenger melletti kultúrákban a kutya fajták specializálódása már évezredekkel ezelőtt végbement, amiről az ókori falfestmények, mozaikok, domborművek is tanúszkodnak, mindamellert megfigyelhető itt is az egyes példányok egyedi tulajdonságaira alapozott felhasználás. Irodalmi források állnak rendelkezésünkre arra vonatkozóan, hogy a magyar pásztorkutyák némelyikét az elmúlt évszázadok során vadászatra is használták. Nem minden szakember ért ugyan egyet Zolnay László feltételezésével, mely szerint a hajdani pulit egykor mocsaras területen őstulok vadászására is használták, kiaknázva a juhászkutya terelőképességét (*Vadászatok a régi Magyarországon*, Natura, 1971), mégsem érdemes teljes mértékben kizárnunk ennek lehetőségét, különösen, ha az egykori pulit nem a mai, kiállítási szörköntösben képzeljük el, amely vizes terepen kétségkívül megnehezítette volna a mozgást.

Egy „komondor” karrierje

Sokkal általánosabban elfogadott tény a kuvasz bölény- és egyéb vadászaton történő alkalmazása. „Juhászkomondora négy kölke közül egy kivált, mert mint született kopó hajtott, míg több testvérei juhászkomondornak maradtak. Ezt emberünk, juhásza nevével, Pistának keresztelte. Ehhez hasonló győző s jó hajtó vadászkutyát nem ismertem. Méltó volt gazdájára. Elválhatatlan tár-

sak valának, minden veszedelmet s nélkülözést példátlan kitűréssel együtt hordozva” – e sorokat egy Miskolczi nevű erdélyi köznevesről írja Újfalvi Sándor, a XIX. század első felének híres vadászja 1854-ben (*Az erdélyi régibb és közelebbi vadászatok s vadak*, Magvető, 1982). Okkal feltételezhetjük, hogy az idézetben szereplő „komondor” valójában kuvasz volt, hiszen a két nagy, fehér magyar pásztorkutyát még a XX. század elején is borzasfejű, illetve simafejű magyar komondorként említették (utóbbi jelentette a kuvaszt), míg a „kuvasz” szót Erdély-szerzte egészen a legutóbbi időkig a nagy testű ebek általános megnevezéseként alkalmazták.

Kolonc a nyakán

Kiderül viszont a fenti sorokból az a lényeges információ, hogy vadászatra nem minden pásztorkutya, csupán meghatározott egyedek bizonyultak alkalmasnak. Ez persze nem jelenti azt, hogy a vad üzésének hajlama ne rejtőzne ott bármely nyájörző ebben. Éppen ezért a mai napig érvényben van bizonyos területeken az a rendelet, amely szerint a nyájörző ebek nyakába koloncot kell akasztani, hogy megakadályozza őket a gyors futásban. Az erdélyi havasokban nemrégiben végzett kutatások során megkérdezett gazdák elmondták: az éj sötétjében zajongó kutyáknak az ugatásából pontosan tudni lehet, hogy a jószágot fenyegető farkassal, medvével állnak-e szemben, vagy vadászösztönük ragadta el őket, s a legelőre merészkedő szarvast, vaddisznót hajtják. Ami pedig a szimatot illeti, annak a pásztorkutyák sincsenek híján, s ezt az élelmes juhászok ki is használták alkalomadtán: Fekete István *Bogáncs* című regényben leírja, hogyan fésülte át vadászaton után az

Dr. Czerny Róbert solymász, természet- és állatvédelmi jogász írásainak gyűjteménye, a *Jog és erkölcs az állatok védelmében* c. könyv kapható a Rejtjel Kiadó Justitia Jegyzetboltjában (Bp. V., Kecskeméti u. 10–12., tel.: 483-8014); illetve Győrben, a Prókátor Könyvesboltban (Áldozat u. 20., tel.: 96/618-976). Ára: 1500 Ft.

Dr. Lenkovich Barnabás ombudsman a kötet előszavában így ír: „Czerny Róbert arra vállalkozik, hogy szövé tegye az állatok jogi védelme kapcsán felmerülő főbb problémákat a vadászati, a természetvédelmi és az állatvédelmi jog bizonyult összefüggésrendszerében.”

„Bogáncs ráhasalt a zsákra, és nézte az embert, aki hangosan gondolkodott.

– Szóval megnézzük a bokrokat és az égett vágás alatt az erdőszéli csepőtét is. Imitt-amott, tudod, mert a kerülővel nem jó találkozni. A kerülő irigy disznó... ugye, tudod?

Nem, Bogáncs nem tudta, hogy mi az irigység, de homályosan tudta, mi a kerülő – a vadőr –, és pontosan tudta, mi a disznó. Az összefüggést azonban nem értette, de vakon megbízott Jancsiban, és hevesen csóválta a farkát, ami annyit jelentett, hogy lesz, ami lesz, ő nekimegy a disznónak is és a vadőrnek is, ha Jancsi úgy parancsolja.

Mindezekből kitűnik, hogy hajnali vadászaink tilosban cserkésztek, s a vadőrrel való találkozás esetleg kellemetlen következményekkel járhatott volna. Természetesen ez a vadászat nem volt igazi vadászat, ámbar puskákra, a tegnapi lövöldözésre volt alapítva. És a megsőrétezett nyulakra, fácánokra, rókákra, amelyek látszólag egészségesen tűntek el a zúzmarás bokrok szövevényében, de már magukban hordták az elmúlást néhány szem sörét alakjában. A lövés csattanása olyan, mint az ostorcsapás, amelynek sudara a vad bőrére vág. Nem is nagyon fájdalmas, de jön az éj, a sötétség, a láz, a félelem, mert sérült a láb és sebes a szárny. S ha mélyre csúszott a sörét, a vad elbújik a lövés után, és pár perc múlva vége. Ezek aztán sose kerülnek elő, csak a galagonyabokor lesz dúsabb, a kökény virágosabb, az iszalag vastagabb, mert a téli hóban szémállott test átalakult, és felvándorolt a rügvekbe, ágakba, virágokba.

Ezekre az esetekre vadászott két ismerősünk, úgy gondolkodva, hogy az elveszett vadhús azé, aki megtalálja, s az találja meg, aki keresi. A törvény persze mást mond, mert nemcsak puskával lehet vadászni, de kutyával is. Jancsi és Bogáncs azonban nem mélyültek el a vadászati törvény latolgatásában. Úgy gondolták, hogy inkább ők egyék meg a nyulat, mint a fergek, és volt valamelyes igazságuk, mert egyszerűen enni akartak.”

Fekete István: *Bogáncs*

öreg számadó pumijával a határt, szárnyazott fácánt, sérült nyulat keresve – s ha ő mondja, biztosak lehetünk benne, hogy így is volt...

Pásztorterrierek

A pumit Raitsits Emil „magyar pásztorterrierként” határozta meg, s ez az elnevezés eléggé találó. Ez a közepes termetű terelőkutya valóban sok terrierszerű jelleget mutat, nemcsak küllemében, hanem viselkedésében is. Éppen ezért kiválóan megállja a helyét a vadászóhajtásban is. A terriereket általában vadászkutyaként tartják számon, holott egyes fajtáik kimondottan a parasztdvarek ebei voltak: ilyen például az írországi soft coated wheaten terrier („búzaterrier”) vagy kerry blue terrier, amelyek még hasonlítanak is valamelyest a mi puminkra. Ahogy a pumi juhászkutya létrebeleszagol a vadászéletbe, úgy fordított esetről is említést tehetünk: e sorok írójának volt alkalma gyönyörködni az egykori tapolcai katonai rep téren egy drótszőrű foxterrier munkájában, amely (noha egyik hátsó lábára erősen sánta volt) hamisítatlan terriertemperamentummal, de kifogástalan szakszerűséggel terelte az objektum gyepét legelésével karbantartani hivatott birkanyáját.

Álom a vadászatról

A terelőkutya és a vadat hajtó ebek munkája voltaképpen azonos képességen alapszik. A farkában vadászó ragadozók stratégiájának része, hogy a zsákmányállatok csordáit bekerítik, s a megriadt állatokat a hátukba kerülő példányok a meghatározott irányba hajszolják, ahol a falca többi tagja vár rájuk. A végki-fejlet különbözik ugyan, hiszen a juhászkutyának nem célja az üldözőbe vett jószág zsákmányul ejtése, ez azonban a kutyás vadá-

Vadkanfogók unokái

A német dogot, ezt a hatalmas, szoborszerű kutyakolosszust manapság senkinek nem jutna eszébe a vadászok közé sorolni, de a felmenői között szereplő korabeli elnevezések – mint pl. Saupacker (jelentése: vadkanfogó) – elárulják, hogy őseit bizony vadászatra használták. A nagy testű, molosszoid vadászkutyák alkonyát a lőfegyverek tökéletesedése hozta magával: egyszerűen nem volt szükség többé a munkájukra, így vagy pályát módosítva örökutává váltak, vagy egyszerűen kihaltak – e sorsra jutott a magyar szelindek is.

szatok során is inkább az ember dolga. A modern, minden vadászkutya munkamódszere egészen más: nemcsak speciális nevelést, hanem igen szigorúan meghatározott szempontok (pl. a vad megállása) szerinti szelekciót igényel, és többé nincs helye benne annak, ami a pásztorkutyák erősek: a nagy testű állatok kitaró hajtásának. Ami egykor kézzelfogható valóság volt, az ma inkább csak ködbe vesző emlék – de ha a pumi, a kuvasz szunyókálás közben felvonyít, s lába meg-megrándul, talán álmában ő is vadakat terelő juhásznak képzelet magát.

(Kovács Gyula felvétele)

Leupold belső élességállítással

Az új Leupold Green Ring Cascades távcsövek különlegessége a Porro prizma, melynek eredményeképpen a kép rendkívül világos. Emellett a prizma lehetővé teszi a belső élességállítást, így sokkal kisebb és kényelmesebb. A Cascade belső élességállítású sorozata 8x42 mm és 10x42 mm kivitelben kerül forgalomba.

Vízivadra ajánljuk

Ugyanaz a cég, amely elkészítette a Premier Hevi-Shot márkájú nem mérgező söréttel, most egy újabb gyártmányval jelentkezett: a Wingmaster HD vadásztöltény ettől az évtől kapható. A termék felhasználja a Remington által szabadalmaztatott volfrám-bronzvas fémötvözetet. A sörétszemekre jellemző a simaság, gömbölyűség, a méret- és formatartás, valamint a szemek közötti jó és egyenlő sebeség és energiaeloszlás.

Vadászmozaik

Zsebbevaló

A Leatherman különleges bicskáit, eszközeit már régóta ismerjük, sokan használják, még többen csak vágyakoznak utána. A cég a vadászokat, erdészeket is már többször megcélozta termékeivel, és most itt egy újabb lehetséges zsebbevaló, a Vista, melynek a fogó helyén egy metszőolló ékeskedik. Van rajta fűrész, de alapsabban szemügyre véve a terméket, még a 12-es és 20-as sörétes fegyverek csőszükítőihez is találunk segédeszközt.

Ár a Tiszán

Végzetes erőpróba

Az észak-alföldi régió Tisza menti vadásztársaságainak az idei április nem sok jót hozott. Az eredményes vadgazdálkodásáról ismert polgári Morotva Vadásztársaság területének jelentékeny része is ártéren fekszik. Az áradás által okozott nehézségekről Gulyás András elnök-fővadász adott tájékoztatást.

Az ártéri rendszer sajátossága, hogy a folyó főmedrét az ártérrel kifolyócsatornák kötik össze, hogy apadáskor lehetővé tegyék az árteret elfoglaló víz lefolyását. A vízállás emelkedésekor azonban ezeken a kifolyókon a víz először a gát közelében lévő kubikgödöröket tölti fel, majd a gát alját, így a vad csapdába esik. Lassú vízszintemelkedésnél ki tud lábalni az elöntött területről, amit a vaddisznó meg is tesz, de az őzek még ilyen körülmények között is ragaszkodnak megszokott revírjükhöz, és nehezen hagyják el. A víz emelkedése az úgynevezett porondokra, magaslatokra tereli őket.

Az idei árvíz hirtelen jött, a vízszint pedig gyorsan emelkedett, egyes napokon több mint ötven centimétert. Az ártéren tartózkodó őzállomány nagy részének így esélye sem volt a menekülésre. Az állandóan járőröző vízi rendőrség – ahogy már a 2000-es áradáskor is – folyamatosan informálta a vadásztársaságot a vad csoportosulásáról. A hivatásos vadászok a fővadász irányítása alatt a még szárazon

maradt magaslatokról háló segítségével fogták be az őzeket, rendkívül fáradságos munkával. Előfordult, hogy a menekülésben kifáradt őzet csak derékig érő vízben sikerült utolérni. Végül az utolsó magaslatok is víz alá kerültek, a kint maradt őzek tájékozódási képességükben megzavarva nagy szerencsével eljuthattak a gátra, ha nem, elsodorta őket az ár. Jellemzi a helyzet súlyosságát, hogy az egyik befogási kísérletnél egy bak egyenesen a nyílt Tisza felé menekült, és a folyó pár perc alatt egy kilométerre sodorta, végül motorcsónakon mégis sikerült utolérni és kimenteni. Hogy e szerencsétlenségben is találjunk valami jót, ez már nem jeges áradás volt, így a vemhes suták ellése remélhetőleg nem került komoly veszélybe.

A vaddisznóállomány tekintetében más a helyzet, mert a disznók nem állnak meg azokon a magaslatokon, ahol az őz összegyűlik, hanem átlábalnak vagy kiúsznak a biztonságot jelentő gátakra. Sajnos a szaporulatnak már nincs ilyen szerencséje, gyen-

gébbek, és a hideg vízben hamarabb kimerülnek, kihűlnek, mint a felnőttek. A polgáriak több elpusztult malacot is láttak a vízen sodródni.

Mit lehet tudni az apróvadról? A fácán esetében még a költési időszak előtt jött a víz, így az ártéren tartózkodó állomány elhagyta a veszélyeztetett területet. A mezei nyúl állományában keletkezett veszteséget még nem tudják felmérni, nem is jellemző, hogy nagyobb számban előfordul az árterületen. Azonban az ár emelkedésekor itt lévő példányok bizonyosan elpusztultak.

A gátakon kívülre menekült őzek rendszeresen összetűzésbe kerülnek az ott már területet foglalt fajtársaikkal, zavarják egymást, verekszenek, ami természetesen rossz hatással van a vadásztatás menetére is, valamint a jó képességű, de fiatalabb egyedek elvándorlásához vezethet. Az is igaz viszont, hogy az ártéri állományból olyan bakok kerültek elő, amelyekkel éveken át senki sem találkozott, s ez mindenképpen pozitív dolog.

Az apadás igen lassan zajlik, hetekre lesz szükség, amíg a vad visszatérhet az ártérre, hiszen a víz levonultával még sokáig mély, süppedős iszap borítja majd a felszínt, amely talán az üzekedés megindulásáig ember számára is járhatóvá válik.

D. J.

A Duna 2840 kilométeres hosszával Európa második leghosszabb folyója. A németországi Fekete-erdőben ered és a Fekete-tengerbe torkollik. Vízigyűjtő területe hatalmas, mintegy 80 millió ember élete függ a Duna vízállásától.

Gemenc – Európa legnagyobb összefüggő ártéri erdeje – területe mintegy 18 000 ha, az itt keresztülfolyó Duna vízállása határozza meg a terület mindennapi életét. A gátak közé szorított folyam két partja a szélesebb részekén hét kilométerre esik egymástól. Ez a klasszikus ártér.

A harmadik évezredben több eddigi rekord is megdőlni látszik, 2002 márciusában jelentős árhullám vonult le a folyón, 844 cm-es vízszinttel tetőzött, ezt még egy jelentős követte ugyanazon év augusztusának 22. napján, amikor is 943 cm-t mutatott a bajai vízmérce. Rá egy évre – szinte napra pontosan – 2003 augusztusában 51 cm volt két napon keresztül a vízállás. Azaz egy év távlatából 892 cm vízszintkülönbség volt a folyón. Ha valaki maga

elé képzel egy ekkora vízoszlopot, annak megdöbentő élményben lehet része.

Akkor a szarvasbögés idején, az előbögésben csendes volt az erdő, a déli szakaszon is csak a Kópány-szigeti kövezésen bögött egy bika, majd a tetőzés közepén ő is abbahagyta. Akkor a víz hőmérséklete 17-18 fok volt, ami még emberi léptékkel mérve is kellemes.

2006. április elején az internetes előrejelzések már magas vízállást jeleztek a Dunán. A tapasztalatok alapján a németországi meleg esőzések és a vízigyűjtőterületen lévő – az átlagnál jóval több – hó olvadása már sejtetett valamit. Amikor a Dunakanyarban megkezdődött az intenzív védekezés, akkor Gemencen még csak a fokrendszereken keresztül töltődött fel vízzel a terület. Ilyenkor az egykori lefűződő Duna-ágakat, holtágakat, mélyebb fekvésű lapokat, réteket önti el a víz. Ekkor a területen élő állatoknak még bárhol van lehetőségük menedéket találni, hiszen az ártéren szép számmal vannak

Elárasztva

magaslatok, vadmentő dombok, körgátakkal védett belső területek. Azonban az április 8-án 951 cm-rel tetőző Duna ezeket a részeket is elöntötte. Több helyen átlépett az úgynevezett nyúlgátakon a Duna vize, a belső területekre érkeve már mindenhol, körs-körül „tenger” volt. Ilyenkor teljesen tanácstalanok a négylábú teremtmények. Van, amelyik nekiindul és úszik, de maga sem tudja, hová. Senki nem törődik a másikkal, csak a túlélés számít. A malacokat vezető kocák mindig időben megpróbálnak menekülni, az egyetlen lehetőség az, ha elérik az árvízvédelmi töltést. Több esetben is előfordult, az, hogy a kiűszott vad, elérvén a töltést, megpihent, és visszatempózott az otthonterülete felé. Pedig mindennapos életciklusába beletartozott az, hogy kivált a mezőgazdasági területekre az este folyamán, hajnalban pedig visszatér pihenőhelyére. A szarvasok a viszonylag hosszú lábukkal jobban tűrik a vízben állást, míg a disznók hamarabb kimerülnek. A kérődző típusú állatoknak nyugalom szükséges a táplálkozás után, ez a kis helyen összeszorult állatoknál nincs meg. Ezért is lehetett az, hogy még az ötödik napon is volt olyan fiatal spísz, amely kiűszott az árvízvédelmi töltéshez, elhagyva a viszonylagos biztonságot nyújtó vadmentő dombot. Most kezdődik a borjazás, még keveset lehet tudni a szaporulatról. Csónakkal járva a területet, a szerelmetes márdárdaltól eltekintve, szinte halott volt az erdő, min-

denfelé hömpölygő víz. Faágakon kapaszkodó vadmacskát, összetorlódott rönkökön elázott rókát, fára felkapaszkodott borzot, mókust és a szomszédos fán pihenő nyusztot, mind lehetett látni.

A vízállás e sorok írásakor még mindig magas, 743 cm, azaz beigazolódott a lassú apadásról szóló előrejelzés.

A Gemenc Zrt. szakemberei folyamatosan végzik a károk felmérését, de nehézséget okoz, hogy egyes területrészek jelenleg is víz alatt állnak, illetve megközelíthetetlenek.

A vadelhullás miatti, a műszaki berendezésekben okozott kárt, illetve a vízbe „befulladt” erdősítésekben okozott kárt előzetesen több százmillió forintba becsülik.

A vadállományt tekintve a meglévő disznószaporulat 95%-a, a felnőtt disznóállomány és a szarvasállomány 10%-a, míg a hullámtéri őzállomány 20%-a pusztult el becsléseik szerint.

Szerencsére a disznók ellése elhúzódott, így a kocák 15-20%-a a tetőzés után ellet meg.

A hatalmas mennyiségű szűnyog a most születendő borjaknál okozhat 5-10%-os elhullást.

KP

Pontosság mindenek felett

A három nagy skandináv golyós tölténygyár közül alighanem a finn Lapua termékei a legkevésbé ismertek a magyar vadászok előtt, holott ugyanolyan jó minőségűek, mint a Sakóé vagy a Normáé. Büszke jelmondatuk: Hunters don't need luck – just Lapua cartridges, azaz: A vadászoknak nincs szüksége szerencsére – csak Lapua töltényekre voltaképpen teljesen megfelel a valóságnak. Aki kipróbálja a muníciójukat, alighanem annál is marad, mert kiváló nyersanyagból gyártják, és igényesen, pontosan szerelik készre a golyós lőszereket. Közben szigorú

ellenőrzésekre kerül sor. Minden hüvelynek 30%-kal nagyobb gáznyomást kell elviselnie, mint az adott lőszer CIP szabványban előírt értéke. Tehát cseppet sem véletlen, hogy a házulag töltők akár tízszer is nyugodtan felhasználhatják ugyanazt a Lapua töltényhüvelyt. A Nexplo-Vihtavuori lőporgyárral való együttműködésüknek köszönhetően a tőlük beszerzett lőporfélék a különböző lövedékekkel és hüvelyekkel tökéletesen harmonikus egységet alkotnak. Mindez biztosíték arra, hogy a tisztelt vásárló kivétel nélkül mindig elsőrangú termékhez jut.

1923-ban alapították a gyárat, de elnevezése 1927-ig a kissé egzotikus hangzású Valtion Patruunatehdas volt, ami magyarul egyszerűen annyit tesz: Állami Tölténygyár. 1947-től kezdték el a peremgyújtásos .22-es muníciók készítését, ezzel is bővítve választékukat. 1976–1984 között a gyárat dinamikus fejlesztették, alapterületét növelték, újabb épületeket húztak fel. Voltaképpen az 1980-as esztendőket óta mondhatjuk, hogy fő profiljuk fokozatosan a sportlövészek és vadászok felé irányul, bár azóta is maradéktalanul eleget tesznek a nem kevés karhatalmi és katonai megrendelésnek. 1992 elején megvették a német SK Jagd und Sportmunitions GmbH-t, ez kifejezetten .22-es töltények gyártására specializálódott, és – tudomásom szerint – 2004 óta

eredeti elnevezését a rövidebb Lapua GmbH-ra változtatta. 1998-ban pedig a Nammo Group konzernhez csatlakozott. Dióhéjban, röviden ennyit a patinás cég történelméről.

Legismertebb termékük a .22 Long Rifle „kispuska” lőszer, amelyet sokféle változatban gyártanak. Több szakértő szerint is a Midas M/L jelzésű a világ legpontosabb löszere. A szakmai körökben igen elismert svéd Magdalena Forsberg, aki biatlon versenyekben ér el kimagasló eredményeket, rendszeresen Lapua .22 LR Polar Biathlon jelzésű töltényekkel tárazza versenypuskáját, otthoni gyakorlásra pedig a .22 LR Standard Clubot választotta. A magyar Sidi Péter tagja a Lapua versenycapatának, s természetesen ugyanennek a márkának a híve. Va-

dászok számára célszerűbb, ha az ún. Hollow Point elnevezésűnél kötnek ki, ennek lövedéke 2,35 grammos, kezdő sebessége pedig 390 m/s. Univerzális lőszernek a Standard Club jelzésű, 500 darabos, jellegzetes hengeres csomagolású felel meg. 1930-ban nyerték az első világbajnokságot Lapua fémjelezte golyós tölténnyel.

Attól fogva pedig igazi „aranyeső” következett. Több mint száz ilyen és olimpiai aranyérmet szereztek e gyár termékeinek a segítségével szerte a világon! Nem csoda hát, hogy jó öreg glóbuszunk mesterlövészei főleg Lapua töltényekkel versenyeznek. Központi gyújtásos nagyobb kaliberekben feltétlenül megemlítendő az FMJBT D46 és D47, Scenar, Lock Base márkanevű lövedéktípusokkal szerelt muníciók. Ez mind torpedó formátumú, a Scenar üreges hegyben végződő, a Silver Jacket pedig voltaképpen nem más, mint a Scenar molybdenum disulfide bevonattal. Közös jellemzőjük, hogy kiváló ballisztikai értékekkel rendelkeznek. .222 Remington, .223 Remington, 6 mm BR Norma, 6,5x55, .308 Winchester, 7,62x53/54R és .338 Lapua Magnum változatokat szerelnek velük. A legutóbb említett kaliberről feltétlenül érdemes szólnunk, hiszen ez a cég saját fejlesztése. Amerikai megrendelésre készült, hosszú távú muníció gyanánt a terroristaelhárító csapatok számára speciális mesterlövésztölténynek. Ezeknek a jól felkészített szakembereknek, a „háború darazsainak” minden egyes lövésükkel célba kell – muszáj! – találni. Egy lövés – egy halott. A második világháború idején ászai kb. 400-600 méterig érték el teljesen biztos eredményeket, a legszélsőségesebb körülmények között. Aztán 1987-ben a .338 Lapua Magnum (8,6x70) tűnt fel a színen. A klasszikus magnumoktól eltérően a talpa hornyos végződésű, nincs rajta szalagos erősítés. Tervezésénél a .416 Rigby kissé megkurtított hüvelyét választották alapnak, azt látták el .338”-es átmérőjű lövedékkel. Szédületesen jó ballisztikai értékekkel bír, ezért a modern mesterlövészek biztos lőtávolságát 1000 méterre tolták ki, de van, aki 1500 méterig alkalmazza, sőt Afganisztánban a kanadai békefenntartók 2600 méterre is megfelelőnek tartották! Ez tekinthető a lövész, a speciális céltávcsővel felszerelt ilyen célra készült puskára és nem utolsósorban a félelmetes hatású .338 Lapua Magnum legnagyobb gyakorlati lőtávolságának. 16,2 grammos Lock Base típusú teljes burkolatú lövedékének 900 m/s a kezdő sebessége, s még 200 m-en is annyit „tud” ilyen téren, mint a közismert .30-06 Springfield 11,7 grammos „magja” a csőtorkolatnál! ▶

Mega Naturalis

Scenar

E_0 : több mint 6700 J! Ezen felül szerelik 16,2 grammos Scenar HPBT és 15 grammos Naturalis lövedékekkel is. Nem csoda, hogy a vadászok hamarosan elkezdték

alkalmazni ezt a kalibert, elsősorban nehéz vadra, hosszú távú lövésekhez.

Rátérve a Lapua kifejezetten vadászcélokra kínált töltényeire, megállapítható, hogy csaknem minden fontosabb európai és amerikai kaliberben kínálják a termékeiket. Teljes burkolatú lövedékkel szereltet – amelyet gyakorlásra és kártevők, valamint a fajok vadászatára használhatunk – kaphatunk .222 Rem., .223 Rem., .243 Win., 6,5x55, 7,62x39, .308 Win., 7,62x53R, .30-06 Spr. ürméreteken készült puskákhoz. Kisebb kaliberben közönséges ólomhegyű Soft Point lövedékkel ellátott töltényeket is beszerezhetünk, a szokásos tömegekben, ami .222

és .223 Remingtonnál 3,6 g, míg a .243 Winchester esetében 6,5 g.

A közismert svéd kalibernél, „észak csillagánál”, a 6,5x55-nél jelennek meg először a saját tervezésű és kivitelezésű Naturalis és Mega márkanévű lövedékkonstrukciók, ma már az ennél erősebb átmérőjű lövedékekkel szerelt töltényekkel is kaphatók. Tapasztalt szem azonnal látja, hogy mindkét lövedéktípus az Európában vadászias lőtávolság szélső határának tartott kb. 200 méterig ideális. Mind a Mega, mind a Naturalis tompa, lekerekített végződésű, ami miatt fedett, bokros terepen sokkal megbízhatóbbak, nem olyan könnyen térülnek el kisebb akadályokat érve, mintha tűhegyesek lennének. A húsroncsolódás mértéke is várhatóan enyhébb mértékű lesz. S mivel frontális felületük nagyobb a hegyes orr-részüeknél, ez kiegyensúlyozza – ölhatal tekintetében – az utóbbiaknál jelentkező intenzívebb becsapódási sebességből adódó kedvezményt. Természetesen mindez a fenti lőtávolságon belül értendő.

Mindenképpen érdemes bővebben elemezni ezt a két jellegzetes finn lövedéket. A Mega alapvetően egy legömbölyített ólomhegyű, rézötvetetű burkolattal rendelkező Soft Point típusú konstrukció, amelynek középtáján található egy ún. „ólomzár”, a köpeny befelé vastagítása gyűrű alakban. Ez arra hivatott, hogy becsapódás után a maradványtestből ne tudjon minden antimon – ötvözött ólom – kifröccseni, hanem megbízhatóan egyben maradjon a felgombásodott hátsó rész „szárában”, jó mélységi hatást érve el, erős csonttalalat esetében úgyszintén. Egyike a legnépszerűbb jávor- és medvevadászatra alkalmazott lövedékeknek Skandináviában.

A Naturalis márkanévű – ahogy neve is mutatja – környezetbarát, ólmot nem tartalmaz. Egynemű rézötvetből készül, zöld műanyag „gombával” lezárt üreges csúccsal. Gyártója garantálja az erős sokkhatást, lényegtelen húsvesztés – nem szakad darabokra a vad testében, tömegének több mint 99 százalékát megőrzi! –, s ideálisan torzul, egyben marad roppant tág becsapódási határok között. Gyári adatok szerint 600–950 m/s közötti az alkalmazha-

tóságának ideális tartománya. Az évente megjelenő svéd *Jaktvape Guide* katalógus 2005-ös számában olvasható az e lövedékről készült tárgyilagos teszt. Munkatársaik lőtérrel próbálták, zselatintömbökbe és vízzel telített, teljesen átitatott újságpapírkötegekbe lőttek vele, különböző távolságokon. Az így nyert adatokat összehasonlítva a többi forgalomba került környezetbarát lövedékkel – amelyek közé például a Barnes TSP, GPA, Ferrobull, Impala tartoznak –, a Naturalis magasan az élvonalban végzett, mindenben megfelelt a gyári tájékoztató adatoknak.

Ahogy a puding próbája az evés, úgy a vadásztöltényeké a zsákmányolás. Afrikában került sor erre, .30-06 Springfield kaliberű puskával alkalmazásával. A Naturalis itt is remekelt, több hangzatos elnevezésű vetélytársát fölényesen megelőzve.

A tesztvadászat során hókaorrú antilopot is lőttek vele, amely testnagyságra körülbelül megfelel a magyar dámnak, de annál jóval szívósabb növényevő. Kb. 100 méterre sikerült megközelíteni két példányt, amelyek egymás mögött kocogtak. Előbb az elsőre tüzelt a vadász, amely azonnal helyben rogyott. Egy lépést sem ment tovább. Lapockacsont mögött fürta át a testét a 11,7 grammos lövedék. A másik antilop erre megpördült és szédítő vágatába kezdett, alkalmat adva a tesztvadásznak, hogy egy nagyon nehéz lövéssel kísérletezzen. Rossz szögben, rézsút hátulról lőtt rá. Kb. 400 méternyire találtak rá a már elpusztult állatra. A Naturalis lövedék ferdén hátulról előre hatolt a testébe, gyomrot, beleket nem ért, csak a tüdőt és a szívet roncsolta. Végül a túloldali mellső láb felkarcsontját eltörte, s aztán szerencsére a bőr alatt elakadt. Ki lehetett „operálni”, alaposan megvizsgálni a maradványtestet. Megállapították, hogy a lövedék tökéletesen torzult, eredeti tömegének majdnem 100%-át megőrizve! (Az eredeti 180 grain helyett 179,6 graint mértek a szakemberek.) Végül is európai vagy afrikai nagyvad elejtésé-

re akár a Megát, akár a Naturalist választjuk, jól járunk. A Scenar szintén megfelelő, de mivel az teljes burkolatú – bár üreges és fűrt hegyű –, így inkább a szőrme-szárnyas kártevőkre, illetve magas északon a fajdfélék vadászatára veszik igénybe. A gyár azokra a célokra és lövészversenyekre fejlesztette ki elsősorban.

Mindhárom változat évek óta sok ezerszer próbált, jól működnek, s a legkedveltebb középkaliberben bízást hozzájuthatunk.

A Lapua gyárt sport- és rendvédelmi célokra pisztoly-, illetve revolvertöltényeket is, előbbire .32 SW/.38 SPL LWC jelzésűt, míg utóbb említettre a Cepp Supert, Cepp Extrát, Megashockot szintúgy kiváló minőségben. S az újratöltők számára – amely tevékenység Magyarországon egyelőre tilos! – széles választékban árúsít töltényalkatrészeket, saját lövedékeit és hüvelyeit egyaránt forgalmazza.

Gyorsan, rugalmasan reagálnak korunk változásaira, pár hónapja mutatták be új versenytöltényüket, a 6,5x47 Lapuát. Nagy reményekkel kecsegtető muníciónak tűnik.

Akit bővebben érdekel ez a jó hírű cég s az aktuális termékválasztéka, a www.lapua.com honlapon nyerhet további tájékoztatást, vagy látogasson el július 8-án Varga Károly rendőr alezredek rendezésében lebonyolódó Lapukupa versenyre.

A Lapua Magyarországi képviselője, a Hungaro-Arms Kft. (9022 Győr, Apáca u. 14., tel.: 96/313-040, 96/328-876, www.hungaroarms.hu) szintén készséggel áll az érdeklődők rendelkezésére.

Kovács László
(x)

Mini traktor

Kasza László

Motoros, quados a vadászterületemen? Futóvadlövészet! – mondja mosolyogva a legtöbb vadászember. Persze nem gondolják komolyan, de az ellenséges érzések jelen vannak. Ennek miéértjére is egyszerű a válasz: ez az eszköz általában nem olcsó, és nem is vadászemberek vásárolják. Elsősorban a kikapcsolódást szolgálja. Használatának pedig leggyakrabban az erdő, a vad, a növények – egyszóval a vadászterület esik áldozatul.

Persze egy terepjáró autóval is tagadhatatlanul nagy károkat lehet okozni, mégis használják a vadászok. Ezért érdemes józan paraszti ésszel minden szemszögből megvizsgálni a „motoros kérdést”. Én mint vadászember mire tudnék használni egy endurót, egy ATV-t vagy egy motoros szánt?

Ma Magyarországon az erdészek és vadászok köreiben a hagyományos terepjárók – érthető módon – abszolút elsőbbséget élveznek, hiszen a hazai viszonyok között (gondolok itt az időjárási viszonyokra és az anyagi lehetőségekre) a legmegfelelőbb eszköz egy terepjáró autó. Kényelmes, sok helyen elmegy, nagy súlyt képes szállítani stb. Persze léteznek más módszerek is a kemény terep leküzdésére. Ugye mindenki emlékszik még a Simsonon zötyögő hivatásos vadászokra? Ez már a múlt, ma már új szelek fújnak. Gondoljunk az enduro (cross) motorokra, vagy

a téli körülmények között, nagy hóban legalkalmasabb motoros szánra, amely itthon alig ismert, míg más országokban szinte csak ezt használják. A hazai repertoár nem túl széles, de találhatunk néhány alternatívát.

Motor négy keréssel

Ilyen alternatíva pl. a quad (négykerékű motor). Persze nem az erdőben örültek módjára fel-alá rohangáló sporttípusokra gondolok. A gyártók már másfél évtizeddel korábban felismerték az igényt az olyan quadokra, melyek kimondottan munkavégzésre (erdészeti-vadászati és mezőgazdasági tevékenységekre) valók. Az ATV-eket – azaz munkaquadokat – éppen ilyen célokra fejlesztették, és azok maradéktalanul meg is felelnek az elvárásoknak. Természetesen ezek a szerkezetek a motorokhoz hasonlóan idény jellegűek, azaz esőben és hideg téli időben nem igazán kényeztetik ▶

a sofört, de ezzel ki is végeztük a negatív tulajdonságok listáját. Persze még az árcédulán látottakat is idevehetnénk, de ez maradjon mondandónk végére.

Az ATV-k megtervezésénél a praktikussági szempontok dominálnak. A széles első és hátsó sárvédők, illetve lábtartók hatékony védelmet nyújtanak a felcsapódó kövek és faágak ellen. A szintén előre és hátra felszerelt masszív rácsok nemcsak védelmi szerepet, hanem szállítási lehetőséget is jelentenek. Vonóhorguk révén akár 300-400 kg-ot is képesek vontatni az ATV-k egy utánfutón.

A quad szélessége, tengelytávja és magassága lehetőséget nyújt arra, hogy olyan helyeken is magabiztosan és kényelmesen mozogjon, ahova terepjáróval már nem férünk be. Ugyanakkor a komolyabb gépek kapcsolható összkerékajrással, felezővel és zárható első differenciálművel is rendelkeznek. Ezek alapján a munkaquadokat már nem sporteszköznek, inkább „mini traktornak” nevezhetjük. S ha ehhez még hozzávesszük, hogy ezek a gépek alkalmasak pl. hókotrásra, cserkészút tisztítására, akkor látjuk csak igazán, milyen sokoldalú eszközről van szó.

Hihetetlen képességek

A komoly hajtáslánccal felvértezett ATV-k terepjáró képessége egy szóval jellemezhető: hihetetlen.

Olyan emelkedőkön képesek felkapaszkodni balonos terepgumijuk segítségével, hogy a kívülről szemlélődő laikus számára megdölnék a fizika törvényei. Persze az ilyen mutatványokhoz tapasztalat és tudás is szükséges, különben kellemetlen meglepetésben lehet részünk. A rövid váltó és végátételek következtében a kisebb, papíron gyengébb gépek is nagyon agilisek, robbanékonyak. A végsebességük elérheti a 100 km/h fölötti értéket is!

A leirtakból egyértelműen kitűnik, hogy a jó terepjárót ugyan nem helyettesítheti egy quad, de jól kiegészítheti. Be kell látni, hogy nem véletlenül terjedtek el ezek a szerkezetek évekkel ezelőtt Amerikában, Ausztráliában és mostanság Nyugat-Európában is.

A quadok drága árfekvésűeknek vannak kikiáltva, de ez csak nézőpont kérdése. A legolcsóbb már egy-kétszáz ezer forinttól kapható újonnan, míg a legdrágább is alig több mint kétfélmillió. A terepjáró autók ezzel szemben ritkán mennek árukkal kétmillió forint alá. A quadok fenntartási költsége is kisebb, mint egy autóé, és valljuk be őszintén, hogy a területjárás során gyakran felesleges a nagy terepjáró autó, és sokszor örülnénk, ha olyan helyekre is be tudnánk hajtani, ahová autónk már képtelen. Annak a vadászembernek, aki találkozott már hasonló problémákkal, érdemes alaposabban szemügyre vennie egy „mini traktort”.

Vadászbalesetek 75 évvel ezelőtt

Dr. Tóth Zsigmond

Az 1931-es évről nyugodt szívvel mondhatjuk, viselési engedélyt megkapták azok is, akik a fegyverrel való bánásmóddhoz a kellő elméleti szak-képzettséggel nem rendelkeztek.

Nem volt ez különbség a 20-as évek végéig Németországban sem, s a Berlinben megtartott vadászkongresszuson merült fel nemzetközi szinten annak az igénye, hogy a fegyver viselését minimum alapfokú tanfolyamok sikeres elvégzéséhez kössék.

Magyarországon ekkoriban annyi volt a vadászbaleset, hogy csupán januárban, egy hét alatt hét áldozatot követeltek a képzés nélküli, de fegyvertartási engedéllyel rendelkező vadászok gondatlanságából bekövetkezett balesetek. A korabeli sajtó kezdetben minden egyes tragédiát részletesen leírt, de idővel a vadászüjságok már attól féltek, hogy hamarosan lapjuk terjedelmének felét a nyomorékká, szeme világát vesztetté vagy keserves kínok között elhunyt nimródok történetei töltik meg. Az egyik korabeli újság elkeseredetten követeli: „...akadályozzuk meg a magyaroknak a másvilágra való tömeges kivándorlását, mert általa kipusztul nemzetünk. Ha a világrekordot tartva, a vadászati szerencsétlenségek száma így növekszik: Magyarországon nem lesz annyi műfa, hogy elég legyen sírkeresztnek.”

Alljon itt néhány példa azoknak az embereknek az emlékére, akik olykor tudatlanságból, máskor meg gondolatlanságból veszítették életüket.

Egeralján, egy huszonhat éves legény, lakásuk udvarán vadászathoz készült. Atyjától örökölt, tizenhatos vadászfegyverét próbálta megtölteni. Otthon csak tizenkettes töltény volt, amely ezért nem fért bele a puskába – olyannyira, hogy kalapács segítségével próbálta megoldani a gondot. Az ütésektől a töltény természetesen felrobbant, s az ifjú ember arcán és fején súlyos sérüléseket okozott. Szeme világát azonnal elveszítette, később pedig a szombathelyi kórházban a gyors orvosi segítség ellenére sem tudták megmenteni az életét.

Somogy megyében egy vadász véletlenül szarvasnak nézte vadászcimboráját. Az áldozat sikeres nyúl vadászat után hazafelé tartott az erdőből. Az időjárás rosszabbra fordult, s az eső elkezdett szemerékléni. Ekkor fejére húzta barna kabátját, s rohamléptekkel a falu felé indult. Amikor egy kis erdei tisztáshoz ért, lövés dördült, ő fájdalmasan felkiáltott: fejt sok sörét taláta. Ugyanis a másik vadász menekülő szarvastehénnek nézte a nyúl vadászatból hazatérő

áldozatot. Annak ellenére, hogy azonnal elsősegélyben részesítették, a kórházban hamarosan meghalt. Ebben az időben az illetékes hatóság, a csendőrség, azonnal megindította a nyomozást.

Szerencsésebb volt az újévi vadászon az a hajtó, aki egy bokorba tévedt, sörétezett nyulat akart felveszedni, de a távolban álló vadász bal lábát nyúlra nézte, s pontos célzás után telibe találta. Gyorsan beszállították a szombathelyi központi kórházba, de lábát már nem lehetett megmenteni: amputálni kellett.

Vásárhelyen is balesettel végződött a nyúl vadászat. Az elejtők között ott volt egy jómódú, köztisztelőben álló gazda is. A hosszúra nyúló vadászon igen csak elfáradt, ezért állásán a töltött puskája csövére támaszkodott. A fegyver azonban váratlanul elsült, s

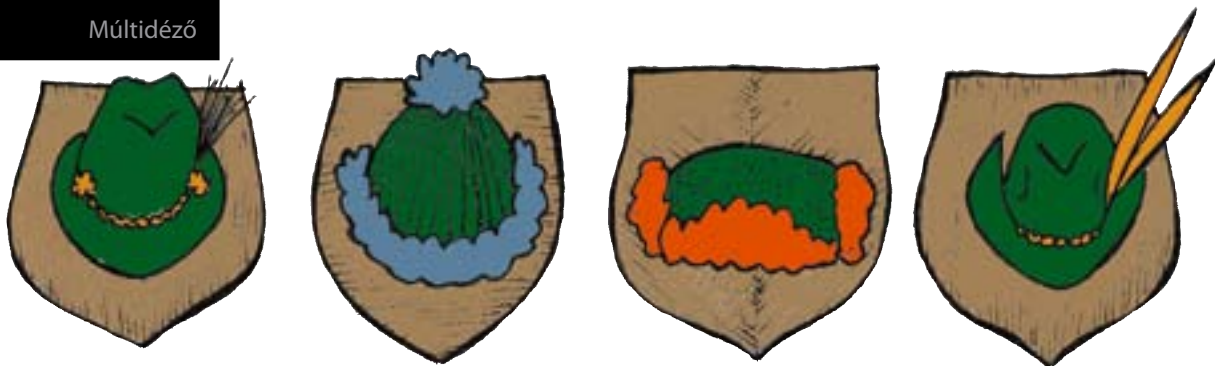
Cynergy Sporter 12M
76 cm INV+ **721 000 Ft**

Cynergy Field 12M
71 cm INV+ **558 000 Ft**

SZENT HUBERTUS KFT.
7400 Kaposvár, Fő u. 40.
Tel.: 82/430-099, 430-100
Fax: 82/511-268
E-mail: tibald@t-online.hu

a kirepülő sörétraj úgy levitte két ujját, hogy később a kikerkező csendőrök a leggondosabb keresés ellenére egy darabját sem találták meg.

Ugyanezen a napon az ország másik részében, Bihar megyében egy vadásztársaság a délután derekán már hazafelé indult. Az erdőor puskáját vállára vette, s amikor hirtelen megcsúszott, olyan szerencsétlenül esett, hogy a ravaszt meghúzta, s a mellette haladó környékbeli bírót fejbe lőtte, aki azonnal holtan esett össze. Kísértetiesen hasonló volt egy kereskedő halála, aki társas vadászaton a kör befejezte után, annak ellenére, hogy korábban mindig kiszedte puskájából a töltényeket, ez alkalommal erről megfeledkezett. Fegyverét a biztosíték elzárása nélkül nyakába akasztotta, s ekkor a távolban játszadozó vizsláját magához szólította. A hűséges négy lábú nagy iramban közeledett gazdájához, jókedvében rá is ugrott, és ebben a pillanatban a fegyver ravaszát mellő lábával meghúzta. Az illető fejét a sörétlövés teljesen szétroncsolta, a helyszínen meghalt.

Az a szerencsétlen joghallgató, aki huszadik születésnapjára érkezett haza Budapestről az abaúji Mogyoróskára, nem gondolta, hogy élete ezen a napon fog véget érni. Köztisztületben álló édesapjával vaddisznóvadászatra ment. A hajtóvadászat második felében, amikor a félkörben felállított vadászvonalon több cél-

zott lövést adtak le egy népes disznókondára, egy megdöbbenően puskás a szerencsétlen fiatalember hasát találta el, aki velőtrázó kiáltás után eszméletét veszítve rogyott össze. Viszonylag hamar sikerült beszállítani a miskolci Erzsébet Kórházba, a lövedéket hasából eltávolították, mégis másnapra életét veszítette.

Az előző áldozathoz képest öt évvel idősebb segéd-tisztot következőképpen veszítette életét. A fiatalember töltött puskáját nem biztosította, s így próbált átugrani egy árkot. A próbálkozás nem sikerült: ugrás közben elesett, a fegyver eldőrdült, s az egész sörétraj combjába fűrődött. Sajnos az elsősegélynyújtásra viszonylag későn került sor, ezért ez olyan nagy mennyiségű vérvesztést okozott, hogy kórházba szállítása után nem olyan veszélyes sérülése ellenére rövidesen elhunyt.

Egy virágosi jómódú gazda, aki a környék leghíresebb vadásza hírében állt, lábfejét keresztüllőtte, s így három lábujját veszítette el. Tapasztalt, megfontolt vadász hírében állt, aki annak előtte kedvenc időtöltése közben szerezte életre szóló reumáját. Ezen a napon, a vadászat közepén, a harmadik körnél jártak, a hajtó után hetven méter távolságban töltött, kibiztosított puskáját hóna alá fogta. A reumás, nehezen járó ember a göröngyökön megbotlott, s ekkor egyik ujjával a felhúzott ravaszt megérintette, mire a puská-

(Mirtse Áron rajzai)

nagy dörrenéssel elsült. Vadásztársai a helyzet veszélyét kélően fel nem ismerve egy arra haladó gazdát megkértek, hogy a vadászok autóbusszáig szállítsa el a sebesültet. Ott helyben senki nem gondolt arra, hogy elsősegélyben kellene részesíteni erősen vérző társát, s a vadászatot tovább folytatták. Mire a már tíz éve rendszeresen vadászó sebesült a kórházba került, olyan jelentős vérvesztést szenvedett, hogy állapota válságosra fordult...

Megdöbbenő, szinte sokkoló eset foglalkoztatta ezekben a hetekben a korabeli sajtót. Egy nyírségi uradalom huszonéves gazdasági tisztje vadászpuskájával játszott. Puskáját jókedvében ráfogta az éppen ott tartózkodó beosztottjára, egy kondásra. A beosztottnak nem tetszett főnöke játéka, s kérte, hogy tegye le a fegyvert, mivel azzal még viccelni is rossz. „Ne félj semmitől, hiszen nincs is megtöltve! Parancsolom, hogy célozz és lőj rám!” A szerencsétlen kondás félve főnöke haragjától, mit volt mit tenni, célzott, bár mondta ő már előtte, hogy még a kapanyél is elsülhet, nemhogy a vadászfegyver. Neki lett sajnos igaz: a sörétek a fefejú főnököt telibe találták, aki rövid szenvedés után el is hunyt.

Viszonylag szerencsésebb kimenetelű baleset történt a Komárom melletti szőlőhegyeken. Két jó barát együtt indult el vadászni. Egy árokba másztak ki, és úgy próbáltak segíteni egymásnak, hogy puskájukat egymásnak nyújtották, hogy azok segítségével húzzák egymást. Egyikük sem gondolt arra, hogy a fegyverek töltve vannak, s biztosítva sincsenek. Így az egyik fegyver hirtelen elsült, jobb karján találva el az áldozatot. Olyan súlyos és szerencsétlen volt a sérülés, hogy a végtagot amputálni kellett. A csendőrség azonnal megindította a nyomozást, s a bíróság a segítő szándékú vadászt bűnösnek mondta ki, feltételesen hatheti fogházra és száz pengő pénzbüntetésre ítélte. (Ekkoriban a felvásárló egy nyulat körülbelül két és fél pengőért vett át a vadásztársaságoktól.)

Kétszáz pengő büntetésre ítélte azt a pénzügyi főbiztost az egri bíróság, aki az őz helyett a hajtót lőtte le. A hajtás a vége felé közeledett, s a vadász előtt egy őzbak ugrott fel. Ekkor söréttel próbálta leteríteni az őzbakot. Az állat sértetlenül tovaszaladt, viszont a közelben álló hajtó ékte-

len üvöltése tudatta a főbiztossal, hogy bak helyett egy embert lőtt le. A bíróságon gondatlanságból okozott súlyos testi sértéssel vádolták, de sikerült bebonyolítani, hogy a hajtó saját elővigyázatlansága miatt került lövonalba, ezért ezt az enyhe, jelképesnek mondható büntetést rótták csak ki rá.

A fent említett példák csak a jéghegy csúcsáról íródtak, mivel a legtöbb esetben igyekeztek elrejtetni azokat a baleseteket, amelyeket leggyakrabban a felelőtlen, tudatlanság okozott. De ennél is gyakrabban a vadászatok során oly sokszor előforduló italozgatások számlájára írták. A korabeli sajtó rendszeresen támadta a Belügyminisztériumot, mivel az ottani hivatali bürokrácia útvesztőjében „veszett el” a fegyvervizsgáról szóló miniszteri rendelet. A holtpontról Zemplén vármegye főispánja, Széll József próbálta kimozdítani az ügyet, aki a Zempléni és a Hubertusz vadásztársaságok elnöke volt, úgyhogy végül is a megyei közgyűlés kimondta: csak az kaphat fegyvertartási engedélyt, aki előzőleg a fegyverrel való bánáshoz a kellő szakképzettséget megszerelte. A régi fegyvertartási engedélyeket is felülvizsgálatra kötelezte, így próbálta megakadályozni, hogy hétről hétre veszítsenek drága vadászéleteket. A balesetek nagy számát annak is tudták be, hogy a harmincas évek elején a társadalom széles rétegei engedhették meg maguknak a vadászatot, szemben az azt megelőző évtizedekkel: az alsó középosztályban és a felső paraszti rétegekben egyaránt divat lett a vadászat, melynek a vadászati jog és a joghézagokkal teli fegyvertartási rendeletek egyaránt kedveztek.

Napjaink vadászbaleseteinek mennyisége elenyésző a hetvenöt évvel ezelőttihez képest, de dédapánk hibáiból sajnos még hetvenöt év alatt sem tanultunk eleget...

VARERDEI
Erdő-, Mező- és Vadgazdálkodási Kft.

Vadászterületek, az ország legszebb tájai, a Bükk-hegység északnyugali részén, a „Bükk kapujában” található. Romantikus környezet, jó levegő és csend jellemzi.

Kiváló vadászati lehetőség Vadász vendégeinknek, valamint lehetőség pihenés és kikapcsolódás családjainknak.

Vadászatra jelentkezés:
3643 Dédestapolcsány, Várerőd Tanya +36-30-833-2218
www.vadaskert.hu info@vadaskert.hu

Eszi, nem eszi

Barta István

A területen élő vadállomány tápanyagigényének ismerete nélkül lehetetlen sikeres vadföldgazdálkodást folytatni.

Könnyű dolga van azonban a szarvasmarhatelepet irányító agrármérnöknek, aki a fajta pontos ismerete mellett dönthet az állatok elé kerülő takarmány mennyiségéről, sőt összetételének minden komponenséről.

Az erdőben más a helyzet, hiszen a vadak természetes táplálkozásuk során tápanyagigényük jelentős hányadát a vadgazda beavatkozása nélkül is fedezik.

A fennmaradó, illetve a hiányzó mennyiség az, amit a vadföldön megtermelt takarmányokkal kell biztosítani.

Az állattenyésztés céljait szolgáló, istállóban tartott vagy legeltetett haszonállatok igényei szerint kialakított takarmányozási ismeretek gyarapításával, feldolgozásával és kiértékelésével foglalkozik a takarmányozás tudománya. Természetes, hogy az évszázadok alatt kialakított gyakorlatot nem lehet egyszerűen adaptálni a vadon élő állatokra, mégsem haszontalan erről a már meglévő és bevált alapról elindulni a vadállomány takarmányigényének feltérképezése felé. Miért ez a sok fejtörés? Mert nem szabad a túletetés csapdájába esni!

Takarmányismeret

A takarmányigény meghatározásánál három kiindulási pontot kell ismerni: egyrészt a rendelkezésre álló vagy megtermelhető takarmányokat, másrészt pedig a fogyasztók mennyiségi, minőségi igényeit, valamint a takarmányozás célját. A takarmányféleségek ismerete könnyen megszerzhető, hiszen a vadgazdálkodás során ugyanazon takarmányok kerülnek felhasználásra, mint a haszonállat-tenyésztés során, bár a gazdaságosság és a kijuttatás szempontjából a választék valamelyest szűkül. Rendelkezésre állnak ugyanakkor azok a táblázatok, amelyek eligazodást nyújtanak a takarmányok beltartalmi értékei vonatkozásában. Ezek a kimutatások nemcsak a takarmánynövény fajtát, fajtáját, hanem az egyes fejlődési stádiumait és szerveit is figyelembe veszik, így meghatározható például az érés (kalászás, viaszérés stb.) előtti, alatti és utáni tápanyagtartalom éppúgy, mint a különböző minőségű szénák beltartalma vagy a feldolgozásnál alkalmazott technológia hatása az állat elé kerülő termék minőségére. A minőség kifejezésére a takarmányok sokféleségétől függően több kategória is elfogadott, de általában a szárazanyagra, a fehérje-, a rost-, a zsír- és a hamutartalomra, illetve az emészthető energiatartalomra vonatkozó adatok használatosak. Ezeknek a mennyiségét és egymáshoz viszonyított arányát kell pontosan meghatározni, hogy az állat igényeit minél jobban meg lehessen közelíteni.

Takarmányigény

A takarmányigény meghatározásának szempontjairól egy korábbi írásban már esett szó. A mennyiségi szemlélet mellett azonban érdemes néhány nehezen tervezhető, „szubjektív” aspektust

is kiemelni. Ilyen például az állatok ízlése. Természetes, hogy a különböző állatfajok – testi, emésztési adottságaiknak megfelelően – más-más takarmányféleséget vesznek fel legszívesebben, de ezen belül is lehetnek jelentős eltérések, amit csak az egyedek – ritkábban kisebb populációk – különbözőségével lehet megmagyarázni.

Fontos a takarmányozással elérni kívánt cél ismerete is. A vadgazdálkodásban sem csak az állatok életfenntartásához szükséges táplálékot kell biztosítani, hiszen a növekedés, szaporodás, sőt bizonyos helyzetekben az impozáns megjelenés is elengedhetetlen. A gazdasági állatokhoz képest több energiát igényel a természetes mozgás – különösen egy istállóban tartott szarvasmarhához képest –, de például a munkavégzéshez szükséges többletigény sosem jelentkezik.

Szintén eltérések mutatkoznak az állatok fiziológiai állapota alapján. A vemhes vagy szoptató állat takarmányozási szempontból is kiemelt figyelmet érdemel, ilyenkor érdemes tudni, melyik takarmánynövények tartalmaznak laktagóg (tejválasztást serkentő) anyagokat, és melyek nagyarányú etetése okozhat szaporodási zavarokat a jelentős ösztrogéntartalom miatt (például a zöld és silózott lucerna vagy a vöröshere).

Saját vadkár

Bármilyen furcsán hangzik is, a mezőgazdasági művelés alatt álló területekhez hasonlóan, a vadföldeken is keletkezhet vadkár. Annak ellenére, hogy a tevékenység célja a vad táplálása, ha ez nem kontrollált keretek között zajlik, akkor az egész gazdálkodás értelmét vesztheti, és nem lesz képes betölteni eredeti célját – nem beszélve a gazdasági veszteségekről. A saját vadkár származhat a növény fejlődése vagy a terület szempontjából nem megfelelő időben történő legelésből, táplálkozásból, de a túlhasználattól fakadó károsodásokból is. Nem példa nélkül való, hogy a zsenge gabonavetést tavasszal lelegelik az állatok, és ezzel megghiúsítják a késő őszi vagy téli takarmányoptólást, vagy hogy a vaddisznó kiforgatja a friss csicsókatelepitést, és ezzel tönkreteszi a későbbi termést. Mivel a vadak nem ismerik az erdőszház eldugott fiókjában lapuló gazdálkodási tervet, nem is lehetnek tekintettel rá, ezért meg kell akadályozni, hogy a vadgazdálkodási területek hasznosításában ösztönöktől és éhségtől vezérelt döntéshozói szerepet játszhassanak. ▶

Védekezés

A saját vadkár elleni védekezés kérdése sokkal összetettebb, mint ahogyan első közelítésben tűnhet. A vadat távol tartó kerítést építeni lehet, ma ez már csak akarat és pénz kérdése. De pont ez utóbbi miatt válik nehezzé. Egy jól megépített kerítés tökéletes megoldást jelenthet – kivéve talán a rosszul eldolgozott vetést kicsipegető szárnyasok esetét –, de költségigénye folytán akár az egész tevékenység gazdaságosságát megkérdőjelezheti. Egy olyan tevékenység, mint a vadföldgazdálkodás, ahol a kitermelhető – sokszor kármegelőzésből adódó – hasznok, valamint a szükséges források szorításában a gazdaságosság pengeélen táncol, nehezen visel el hosszú távú beruházásokat.

A kerítés – különösen nagy területeken alkalmazva – a vad életét is kedvezőtlenül befolyásolja, hiszen a megszokott váltók elzárásával stresszhelyzetet teremt. A vadföld termésének megőrzésében olcsóbb megoldást jelenthet a villanypásztor alkalmazása, ha a területet csak rövidebb időre szükséges elkeríteni. Mivel a villanypásztor visszatartó erejét csak tapasztalat útján lehet megtanulni, eleinte különösen fontos a vezeték rendszeres ellenőrzése és szükség szerinti pótlása, javítása.

Költségtakarékosság szempontjából a vadriasztó szerek alkalmazásának lehetőségét is érdemes számításba venni. Hogy a területen előforduló vadfajokat mely szer tartja megfelelően távol, azt legmegbízhatóbban kísérleti úton lehet meghatározni. A riasztás tényén kívül azonban figyelembe kell venni a szer hatásának tartósságát is. A gyakori kezelés munkaerőigénye jelentősen növelheti a védekezés költségeit. A vetés utáni kitérés és a magok felszedése megelőzhető, illetve csökkenthető, ha a kelésig a közelben kukoricát szórunk ki. Így a vadak ezeket a helyeket fogják felkeresni, és nem a friss vetésben károsítanak.

Zöldtakarmányok

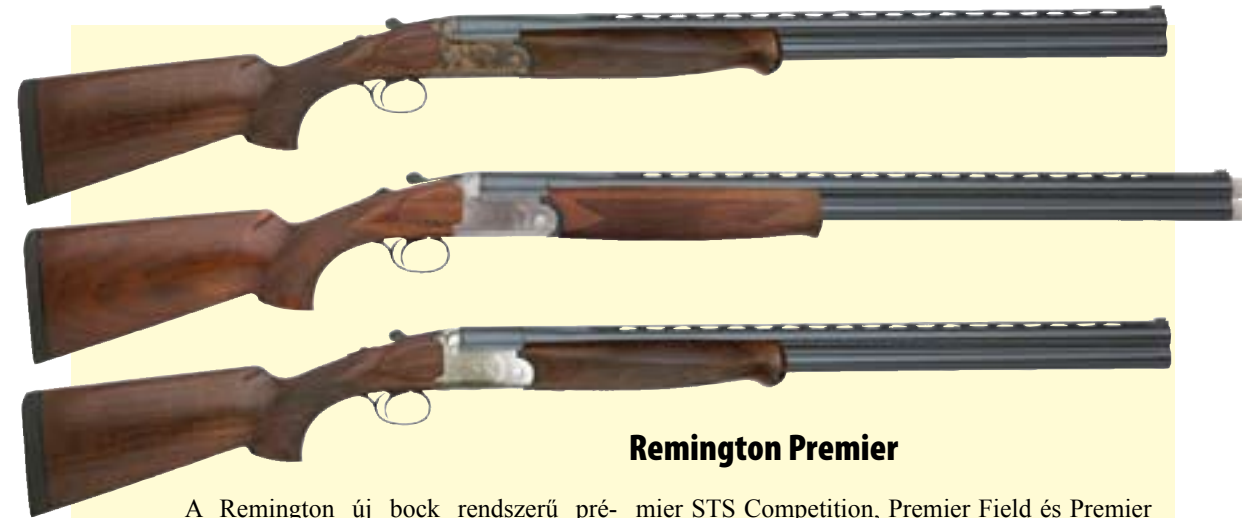
A zöldtakarmányok – a növények szára, levelei – a vadak legtermészetesebb takarmányai, hiszen ezt fogyasztják az év nagyobb részében. A természetes vadtakarmányok legnagyobb része is ebbe a csoportba sorolható. Különös jelentőséget biztosít a zöldtakarmányoknak, hogy minden vad kedveli. A növényi rostok segítik az emésztést, és a takarmányban megtalálható fajok összetételétől függően értékes fehérje-, szénhidrát-, ásványianyag- és vitaminforrást jelentenek. A vadföldgazdálkodás szempontjából több csoportosítás is indokolt lehet;

egyrésről a felhasználás szempontjából a zöldtakarmányok természetiek és feletethetők legelőgazdálkodás keretében, vagy betakarítva, esetleg szárítással tartósítva széna formájában, másrésről a fajok tekintetében lehetnek pillangós, fűféle, leveles zöldtakarmányok és zöldtakarmány-keverékek.

Pillangós takarmánynövények

A pillangós növények magas fehérjetartalmuk (nélkülözhetetlen aminosav-tartalmuk) miatt jelentősek. Leggyakrabban vadlegelőkon, takarmánykeverékekben kapnak szerepet, de néhány fajukat kaszálásra és tartósításra is érdemes termesztésbe vonni. Legfontosabb képviselőjük a lucerna, amely széles körben használható: legeltethető, silózható, feldolgozható (pl. liszt, pogácsa) vagy szárítható. Mivel több évre kerül a területre, a tavaszi-nyári vetés előtt érdemes alapos talajelőkészítést végezni. Vetése a legtöbb gabonavető géppel megoldható. Nagy termést a mérszben gazdag, mély rétegű talajokon ad. Szárazságtűrő, de a kiegyensúlyozott fejlődés érdekében az öntözés kifizetődhet. Általában a 4. év után kiritkul, ekkor beszántva zöldtrágyaként hasznosítható, de szép állományban vadlegelőként tovább is fenntartható. Áprilistól kaszálható, jól sarjad, így évente négy kaszálást is elbírnak. Szükség esetén a vadakat is rá lehet engedni, mert a taposást is jól tűri. Szénává szárítva jó téli takarmány készíthető belőle, de silózza is tartósítható.

A herefélék a lucerna pótlásaként kaphatnak szerepet, azokon a területeken, ahol a lucerna nem termesztethető sikeresen. A vöröshere évente 2-3 kaszálást ad. Tápanyagtartalma megközelíti a lucernáét, de nem viseli a taposást, ezért csak kaszálva termesztethető. Zöldtakarmányként vagy széna formájában a kérődző vadak kedvelt eledele. A fehérhere ellenálló növény, de a jó tápanyag-ellátottságot megköveteli. Tiszta vetésben ritka, inkább vadlegelőkon vagy keverékekben, esetleg zabbal felülvetve fordul elő. Előnye, hogy nincs puffasztó hatása, és telepítés után a lucernához hasonlóan évekig kaszálható, legeltethető. A herefélék néhány kisebb jelentőségű képviselője kedvezőtlen adottságok között nyújthat területhasznosítási megoldást. A szántóföldi takarmánytermesztésbe vont igényes fajták azonban általában nem termesztethetők kifizetődően a vadföldeken. A rossz talajadottságok között is szépen díszlő bíborhere gyorsan vénül, csak a tavaszi kaszálás után, zöldtakarmányként etethető. A korcs here üde, vizes területeken teszi lehetővé a takarmánytermesztést.

Remington Premier

A Remington új bock rendszerű premier STS Competition, Premier Field és Premier Upland Grades – és 12, 20, 28-as kaliberekben – les megvásárolható.

Vadászmozaik

Kompromisszumok nélkül

A sörétes fegyverek közül sokan választanak 20-as kalibert, mivel elegáns és könnyű, egyszerűen vállra vethető. Ugyanakkor a legtöbb vadász nem hajlandó kompromisszumot kötni, ugyanazt várják el teljesítmény és pontosság területén – állítja a Brenneke cég. S, hogy ez maradéktalanul teljesüljön, a cég megalkotta az Original Brenneke Super Magnum 20/76-os „gyöngygyölyös” töltényt. A lövedék 28,4 g-os, kiváló ballisztikai tulajdonságokkal, precizitással és nagy erővel rendelkezik.

Tudta-e...

... hogy egyéni vadászatnak minősül minden olyan vadászat, amelyen a vadász egyedül vagy egy hivatalos vadász kíséretében vesz részt?

... hogy Diana a vadászat, vadon, az erdők eredetileg itáliai istennője, akinek alakja lassanként összemosódott a görög Artemiszével?

Közel 100 éve annak, hogy a 7x64-es szolgálatban áll mint az egyik legsikeresebb európai vadászlőszer. Születése óta sok víz lefolyt már a történelmi Rajnán, talán még patinás múltja is megkopott egy kicsit, de még mindig meghatározó kalibere a vadászfegyvert használóknak. A 7x64-es szeretete apáról fiúra szállt, generációk vadásztak vele, lobogó táborúterek fényénél, ódon kastélyok pipázóiban dicsérték példás teljesítményét. Nem lett nagystílus „világfi”, az öreg kontinens határait nem nagyon hagyta el.

Wilhelm Brenneke tölténye

Balogh János

Bár tudom, hogy Magyarországon sokan vadásznak ilyen kaliberű fegyverrel, de népszerűségét inkább örökségnek tartom, hiszen az elmúlt rendszer szegényes kaliberválasztékában a 30-06-os és a 7x57-es mellett a 7x64-esből volt használatban a legtöbb.

Legfőbb hibájának a gyenge vézést említem. Képzelnék el egy hosszú hüvelyű 30-06-os terjedelmű töltényt, amelynek a vézésokozása alig több egy 243-asénál. Ez alól talán csak a 11 grammos Sako volt a kivétel. Második problémát a másodlagos lövedékhatások elmaradásában látom, ezért rossz lövések esetén „izzasztó” utánkeresésekben lehet részünk.

Jómagam hétféle gyártmányt teszteltem több éven keresztül, beleszámítva azokat a muníciókat is, amelyeket a cikkemben elégtelen hatásfokuk miatt nem említek meg (7,1 g Sako, 7x64-es Privi-Partizan és a magyar gyártmányú 7x64-es töltény). Természetesen senkinek a kedvét nem akarom elvenni ettől a kalibertől, mert a töltényválaszték nagy, kb. 20 típus közül válogathatunk, köztük a legújabb tervezésű, nagy teljesítményű Norma lőszerből. Ezek az új vadásztöltények korrigálhatják az általános hibákat, és az áruk is alatta marad a német speciál töltények árának.

Sellier & Bellot könnyű 9 grammos NH (puha hegyű, részben köpenyes)

V₁₀₀: 738 m/s, E₁₀₀: 2453 J

Könnyű testű csülkös vadra tervezték, és bízást állíthatom, hogy teljesen alkalmatlan erre a célra.

Főbb célballisztikai tulajdonságai: A lövedékmag becsapódáskor súlyának 2/3-át elveszti a köpeny „vékony” anyagszerkezete miatt, aminek következtében az óriási szilánkhatalás a kisebb testű vadat brutálisan roncsolja, a 70 kg feletti élőszúlynál az energialeadás fázisai – a testen való áthaladáskor – nem megfelelő ütemben történnek. A bemeneteli oldalon az izomszövetekben, csontokon nagy felületű, szabálytalan alakú, kiterjedt roncsolódás figyelhető meg. Az esetek 90%-ában a megtalált üres, héjszerű maradványtestekben a belső ólommagot még nyomokban sem sikerült felfedezni. A kimeneteli oldalon a megrekedt köpenyrészek környékén a szövet-, csontsérülések jelentéktelenek voltak.

Külballisztikai jellemzői: A lövedék a röppályán kisebb akadályokon is szilánkokra esik szét. A sebesség megtartó képessége sem jó, valószínűleg a „pisze” lövedékcúcs orrkialakítása miatt. 100-150 m felett mellőzzük a használatát nagy testű szarvas és vadászó esetében!

Pár szó a Sellier & Bellot vadásztöltényekről

Anyagszerkezetük gyenge, nincs sem mechanikai, sem kémiai kötés a külső köpeny és a belső ólommag között, ezért a mag becsapódáskor azonnal távozik a maradványtestből. Ha ez bekövetkezik, a maradványtest súlyvesztése jelentős lesz, így a célközegen való áthaladáskor jelentősen lelassul, az energia leadása nem funkcionál

egyenletesen és folyamatosan. Az energialeadás nem transferálódik a kimeneteli oldalon, így a másodlagos lövedékhatások is elmaradnak. Kimeneti nyílás gyakran nem keletkezik, ami negatívan befolyásolja a vézés mennyiségét.

Vadászatra – az általam kipróbált, forgalmazott cseh tölténytípusból – a 11,2 grammos NHP lőszer tartom alkalmasnak. Számos negatív tulajdonságuk ellenére mégis sokan használják – az olcsóságuk miatt – a Sellier & Bellot lőszerket ebben a kaliberben, de többnyire csak erdős terepen, ahol a lőtávolság általában 100 m körül mozog, ahol a fent említett negatív tulajdonságok nem jelentkeznek olyan súlyozottan, mivel a rövid lőtávolságon a szilánkokra hasadó magnak is megvan az öltőereje.

Az igazsághoz az is hozzátartozik, hogy a különböző elejtett vadfajok testében talált, betokozódott régi maradványtestek 90%-a különböző kaliberű cseh gyártmányú lőszer volt. Sok esetben a kiemelt köpenymaradványok a vitális testrészekben helyezkedtek el.

Cseh 7x64-es maradványtest. A képen jól látszik, hogy a lövedékmag belső ólommagja becsapódáskor teljesen megsemmisül, aminek következtében elégtelen az energialeadás.

(a szerző felvételei)

Sellier & Bellot 10,2 gramm DHK Torpedó. S. (torpedó formájú, rézhegyű, üreges)

V₁₀₀: 730 m/s, E₁₀₀: 2717 J

Ha valaha megrendeznék a vadászlőszeresek alkalmazási versenyét, ez a „csoda” biztosan aranyérmét kapna. Élő példája a nagyratörő konstruktóri álmoknak és a több ezer legyártott szomorú valóságnak. Pedig a tervezői elgondolás nem volt rossz, hiszen ez a magszerkezet visszaköszön sok nagy teljesítményű kiváló vadásztöltényen.

Célballisztikai tulajdonságai: Nagy szilánkhatalás, a célközegen szabálytalan energialeadás. Csonttalalat nélkül a lövedék a teljes köpenyű hadi lőszerhez hasonlóan viselkedik (tűszerű bemeneteli nyílás, kalibernagyságú kilövés). Csonttalalat esetén nagy kiterjedésű szövetroncsolódás, a másodlagos lövedékhatások elmaradása. A vézés sok esetben kevés vagy teljesen elmarad. 60 kg élőszúlyú vadnál már nem számíthatunk kimeneteli nyílásra, még viszonylag kis lőtávolságon sem. Lehetőleg tartózkodjunk a használatától.

Sellier & Bellot nehéz 11,2 grammos MHP (vágóélel ellátott, részben köpenyes, puha ólomhegygel)

V₁₀₀: 625 m/s, E₁₀₀: 3110 J

Örülök, hogy valami jót is tudok írni a cseh lőszerkről, igaz, nem sokat.

Célballisztikai tulajdonságai: Lassú lőszer, és talán az alacsonyabb sebességtartomány és a „tömör”, 11,2 grammos súly eredményeképpen szilánkhatalása mérsékeltebb. Expanziója, energialeadása egyenletesebb, a lövés okozta húsvesztés mértéke kisebb. A könnyű testű csülkös vadat csak abban az esetben roncsolja, ha mindkét testoldalon erősebb csontokat ér a lövedékmag. Nagy testű vadnál általában a kimeneteli nyílás elmarad. A megtalált maradványtes-

tekben a belső ólommag hiányzik. A vérzés az esetek többségében a kaliberre jellemző.

Külballisztikai jellemzői: Akadályleküzdő képessége a rőppályán kisebb akadályokkal szemben csak viszonylagosan jó, frontális áthaladásakor azonnal megtörténik a szilánkokra hasadás. Oldalirányú érintkezés esetén viszont az expanzió nem következik be, és a lőirány sem változik meg számottevően. A puha ólomhegyű muníció gyakran deformálódik a ki-be tárazáskor, ezért ezeket a töltényeket 150 m felett már ne használjuk.

Sako 11 grammos Hammerhead (részben köpenyes lövedék)

V₁₀₀: 805 m/s, E₁₀₀: 3560 J

Az általam használt 7x64-es vadásztöltények legjobbika.

Sebessége és energiamegtartó képessége igen jó. Nagy testű vadnál, hosszabb lőtávolságon is biztosított a kimeneteli nyílás és a gyors ölőerő. A nem túl hegyes ólomhegy becsapódáskor azonnal megnöveli a lövedékmag támadásfelületét, a köpenysúcson elhelyezkedő kényszerítő pontok szabályozott expanziót okoznak, széles, de nem kiterjedt sebcsatornát eredményeznek, ami pozitívan befolyásolja a vérzés mennyiségét. A könnyű, kis testű vadfajoknál bizonyítható volt a szabályozott expanzió, mivel a kimeneteli nyílás kicsivel nagyobb volt, mint a belövési oldalon lévő sebcsáv, illetve a mortalitási idő sem tért el a testtálatat jellegétől.

Sako Hammerhead

Igaz, nem egy „rókázó” kaliber, de több éven keresztül használtam, jó eredménnyel. 100 m alatti lőtávolságon egyes csonttálatatoknál – lapocka, gerinc, csípő – a gerezna sérülése még elég nagy volt, de 150-200 méteren a külső sérülések már nem voltak jelentősek. A legjobb módszernek azt találtam, ha a távolságtól függetlenül testközépre lőttem, ami még biztosította a vad gyors kimúlását, és megőrizte a bőr épségét is. Nagy testű vadfajoknál – szarvas, vaddisznó – az eltérő testhelyzetekből, lőtávolságokból eredően, a lövedékmag nem mindig hatolt át a célközegen, de a kimeneteli oldalon többnyire közvetlenül az irhába fűrődve találtam meg. A maradványtestek súlyuk több mint kétharmadát megőrizték. A sokszerű kimúlást csak 100 m alatti lőtávolságon tapasztaltam, de a kiválóan megkonstruált vadásztöltény a direkt hatásmechanizmusaival is gyorsan ölt.

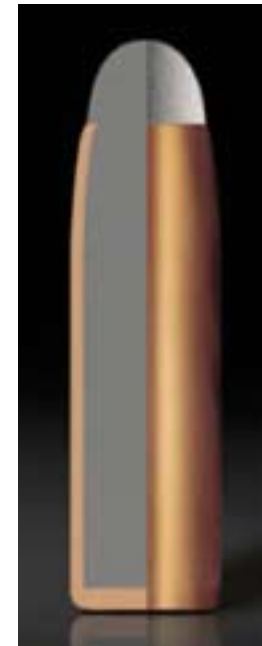
Külballisztikai jellemzők: Akadályleküzdő képessége a rőppályán jó, még vastagabb gallyakon való áthaladásakor sem tér le eredeti pályájáról. Ki-be tárazáskor a lövedékmag ólomhegye könnyen deformálódik, ezért ezeket a töltényeket különítsük el. Ezeket lesvadászat alkalmával felhasználhatjuk.

RWS 10,5 grammos KS (Kigelspice)

V₁₀₀: 796 m/s, E₁₀₀: 3316 J

Remek német vadásztöltény. Ebben a kaliberben tényleg sokat tud. A lövedékköpeny anyagvastagsága fokozatosan csökken a lövedékcúcsig, a belső ólommagot mély horonnyal rögzítették a köpenyhez. Ez biztosítja az egyenes fegombásodást, energileadást és a szabályozott expanziót. Könnyű, kis testű vadon a kimeneteli nyílás nem sokkal nagyobb, mint a kalibernagyság, ami azt bizonyítja, hogy a becsapódó lövedék a célközeg ellenállásának megfelelően adja le energiáját. A villámcsapászerű kimúlás (másodlagos lövedékhatás) 150 méteres lőtávolságig ennél a típusnál volt a leggyakoribb. Nagy testű szarvas, vaddisznó elejtésénél a kimeneteli nyílás keletkezését nagyobb gyakorisággal tapasztaltam, mint más lövedékszerkezetek esetében.

Van viszont egy rossz tulajdonsága: a találatot kapott vad még jó lövéskor is alig vérzik.

RWS KS

RWS Brenneke

Külballisztikai jellemzők: Nagy lőtávolságon is igen pontos, a 100 m-en 4 cm magasra lőjük be, akkor célzási korrekciót nem kell végrehajtani 250 méterig. A rőppályán a kisebb akadályokkal szemben ellenálló, sebességtartó képessége jó.

RWS Brenneke-Tig 10,5 gramm

V₁₀₀: 770 m/s, E₁₀₀: 3110 J

Közel sem tudok annyi pozitívumot mondani róla, mint a KS-ről. Magas ára nincs arányban teljesítményével, amit én a túl kemény köpenyanyagának és a lövedékmag belső szerkezeti felépítésének tudok be. Az expanzió nem szabályozott, erősebb csonttalálatkor túl gyorsan reagál a homorú mélyedésbe csapszerűen illő ólommag, ami a könnyű testű vadfajoknál nagymértékű húsvesztést okoz. Csonttálatat nélkül viszont a maradványtest deformálódása sokkal lassabb, ezért a testszövetekben az energileadás nem egyenes.

A vérzés jónak mondható, még annak ellenére is, hogy a kimeneteli nyílás még egy süldő vaddisznónál is sokszor elmarad.

Külballisztikai jellemzők: A Tig töltények nem kompatibilisek más gyártmányú lőszerrel. Van úgy, hogy azonos kaliberen belül, de más típusú lőszerrel – súlyukban, alakjukban vagy belső szerkezetükben nincs jelentős eltérés, mert OBT-n belül rőppályájuk azonos – minimális magassági korrekciót kell végrehajtani, és nem szükséges a cél-távcsövet újra belőni. Akinek a fegyvere ehhez a munícióhoz van beállítva, az ne használjon eltérő gyártmányú lőszerrel, és ez fordítva is áll, mert az oldalirányú eltérés 100 méteren 8-10 cm is lehet. A kemény ólom lövedékhegy tárazáskor nem deformálódik, a rőppályán az akadályokkal szemben jó a tűrőképessége (nád, kalászosok, vékonyabb gallyak).

Federal 10,4 grammos Nosler

V₁₀₀: 797 m/s, E₁₀₀: 3303 J

Harmonikus vadásztöltény, szabályozott expanzióval. Özre és rókára használtam. Kiváló teljesítményt nyújtott nagy távolságokon hátracsúszott lövéseknél is. Szarvas és nagy testű vaddisznó vadászatánál optimális hatású, bár én erre a két vadfajra nem használtam, közvetlen tapasztalataim nincsenek. Csak megbízható forrásokra támaszkodhatom, olyanokéra, akik régóta használják ezt a gyártmányt. Ölőereje jó, gyakran keletkezik kimeneteli nyílás. Ballisztikájában sok az azonosság az KS lőszerrel, a vérzés mennyiségét tekintve is.

Elegáns karabélyok

Diana azon követői közé tartozom, akik kifejezetten rajonganak a végigagyazott, könnyű, módfelett elegáns karabélyokért. Az ilyen típusú tust a külföldi szakirodalom gyakran „Mannlicher style”-nak vagy „Mannlicher type”-nek nevezi, mert ezen tolozáras ismétlők révén jött divatba a csőszájig nyúló, ott acélkupakban végződő, rendesen szépen erezett diófából készített agyazás.

A huszadik század beköszöntével kezdődött ez a trend, s ma sincs kevesebb híve, mint akkortájt volt. A legendás osztrák Mannlicher-Schönauereknek ha nem is a döntő többsége, de azért tetemes része ilyen külalakban került forgalomba. Híresebb példaképeink közül Kittenberger Kálmán, Fekete István, Nemeskéri-Kiss Sándor, sőt még a fiatal gróf Széchenyi Zsigmond is rendelkezett ilyen tetszetős lőfegyverekkel. Volt, aki a 6,5x54-et, más a 9,5x57-et részesítette előnyben közülük. Nekem három végigagyazott kurtályom volt az idők során, két Mannlicher-Schönauer és egy modernebb, de az ő változatnál azért – mi tagadás – valamivel kevesebbet érő, műanyag dobtáras Steyr-Mannlicher Modell L.

Vajon miért olyan népszerű ez az agyformátum? Csak mert gyönyörű, vagy mert praktikus? A szépség – mint tudjuk – relatív fogalom. Azt nem lehet meghatározni, mérni, még puskáknál sem. Mindenestre tény, hogy sokaknak tetszik. Praktikus? Egyes fegyverszakértők szerint feltétlenül az, hiszen védi a csövet. Tetszetős érv, de – miért óvja jobban, mint egy csőközépig nyúló? Útődésnél a kemény acélnak semmi baja sem lehet, viszont a fa alaposan megsérülhet. Az esőt, nedvességet sem tartja távol, sőt! Az sajnos pár percen belül beszívároga a csőhöz, tehát alapos megázás után ajánlatos szétszedni a golyóst. Óvatosan – nem a fütőtest közvetlen közelében – megszáritani a farészeket, míg az acélt letörölni és vékonyan beolajozni.

Miután összerakjuk, feltétlenül lőjünk vele. Ellenőrizzük a hordását, a löképet! Anélkül ne vigyük el

vadászni! Szerintem a végigagyazás az égadta világon nem véd semmitől, létezésének egyetlen indoka, hogy szépek tartjuk. Rövid csővel, karabély változatban felettébb kecsesek az ilyen lőfegyverek. Különösen az eredeti Mannlicher-Schönauerek, ezeknél vékonyabb a csövet burkoló diófa, mint napjaink ilyenét puskáinál. Előbbiek igazi „álmodarabok”, s vadász legyen a talpán, aki ellen tud állni a kísértésnek, ha valahol rábukkan egy olyanra, amelynek vételára arányban áll bugyellárisa tartalmával.

Mi a hátránya ennek a formátumnak? Sajnos több is van. Az első, hogy behatárolt a kaliberválaszték. Nem kifejezetten a gyárak termékeire gondolok itt, hanem a józan észre.

Néhány esztendeje kezembe került egy .338 Winchester Magnum kaliberű, végigagyazott Sako, mindössze negyvenhét centiméteres (!) csővel. Csozákozva ingattam a fejemet, miközben a különben nagyon kézies kis vadászfegyvert szemléltem. Nem tudtam eldönteni, hogy a gyári szakemberek nagyon buták, vagy a vadászokat nézik annak, hogy ilyen magnum puskát kínálnak számunkra. Hiszen a bele való nagy teljesítményű töltényhez minimum hatvanöt centiméteres cső kellene a lőpor maradéktalan elégséhez, hogy optimális mennyiségű energiát fejlesszen. Kurta cső esetében ez távrolól sem következik be, ugyanakkor rémes mértékű a fegyver visszarúgása, a cső felvágódása, a torkolattűz egyaránt. Kurta végigagyazott karabély kizárólag az alapkalierekhez ideális! Azok közül is főleg a kisebb lőporkapacitással rendelkező hüvelyűek-

hez. Idetartozik pl. a 6,5x55, 7x57, .308 Winchester, 8x57JS, 9,3x57 stb. Ezeknél nem olyan nagymérvű az energiaveszteség, hogy számolni kelljen vele.

A másik hátrányról Kittenberger Kálmán is beszámolt *Megváltozott Afrika* című könyvében: „...Az én kedves puskám, a 6,7 mm-es Mannlicher-Schönauer, az utolsó puskapróbán, az Albert-Nyanza lapályainál nem hordott jól, úgy hogy nem is hoztam magammal, hanem Stafford barátunknál hagytam. Különben ez volt az első eset, hogy a végigagyazott puskával baj volt; úgy látszik az unyorói hőség és nagy nedvesség okozta párateltség a csövet burkoló agyat kissé meghúzta, és ez természetesen a pontos lövést lehetetlenné tette. Ebből az esetből okulva, sohasem vinnék a trópusokra végigagyazott fegyvert, vagy az ilyen fegyvereknél szokásos szarubeékeléssel láttatnám el a csőagyazat szíjkengyel fölötti részét.” A könnyű kis kurtályok kompakt, ügyes kis fegyverek, de ha a fa nedvesség hatására megvetemedik, akkor könnyen „elhúzhatja” a csövet. Azon túl máshová hord a puska. Ennek többféle megelőzése ismeretes. Van olyan márka, pl. a modern Mannlicherek, ahol a fa nem kerül közvetlen erős érintkezésbe a csővel, ezt „lengőcsöves” megoldásnak nevezik, illetve – ahogy Kittenberger is javasolta – egyszerűen kettévágják, majd közbülső elem betoldásával újra összetoldják golyósaik előagyát. Ez sem rossz megoldás! De azért ha régi, igazi „békebeli”, két világháború között készült Mannlicher-Schönauerem lenne, nem változtatnék rajta cseppet sem, nem vágatnám szét sehol. Mert az ilyen káros vetemedés ritkaságszámba megy a mi éghajlatunkon. S ha vigyázunk rá, bőven, rendszeresen olajozzuk a fát, ezzel a problémával nem kell szembeülnünk. Puskánk „arca” mindig jó és szép marad. Nem hiszem, hogy létezne vadászasabb, az eredetileg katonai jellegű tolozáras golyósok között, mint a végigagyazott karabélyok. Ezek felettébb elegáns ismétlők, mindenkor és mindenütt.

Kovács

Vadászmozaik

Nagy idők tanúja

Szinte hihetetlen, hogy idén pontosan százszentdős a világszerte közkedvelt .30-06 Springfield töltény! Európai átírás szerint: 7,62x63 mm. 1906-ban szabadalmaztatták az Egyesült Államok hadserege részére. Nem sokkal később már mindenféle rendszerű vadászpuskát konstruáltak hozzá, mert az összes kontinens nimródjainak egyik fő kedvence lett. Egyebek között jelen sorok írójának is, aki összesen öt saját .30-06-os puskával – és számos kölcsön-

nel – rengeteg vadat hozott terítékre a mezei nyúltól a gímszarvas bikáig. Persze nem létezik minden fajra egyformán tökéletes kaliber, de a .30-06 olyan közel áll hozzá, amennyire csak lehet. Voltaképpen semmire sem a legmegfelelőbb, de mindenre alkalmas. Talán éppen ezért számít az egyik „legunalmasabbnak” – hiszen milliók élnek vele, használják. Mindenféle értelemben közepes kaliber, ami cseppet sem baj, hisz egy közmondás váltig állítja: „a közepes a legjobb”! 8,1 grammos lövedéktömegetől a 14,3 grammosig válogathatunk a szinte már túlburjánzó kínálatban, amelyek közül egyike a legjobbknak az amerikai Nosler Partition elnevezésű 11,7 g-os „maggal” szerelt svéd Norma muníció. Ennél V0: 823 m/s, E0: 3964 joule. Sok barátom, ismerősöm pontosan ezért lelkesedik, és Észak-Amerikától Kelet-Ázsiáig, Skandináviától Dél-Afrikáig minden nem különösebben veszélyes fajra a legjobb választásnak vélik. Tudok olyan amerikai nimródorról, aki az USA vadászható emlőslatainak teljes palettáját összegyűjtötte. Egyetlen forgó tolozáras ismétlőpuskát használt ehhez, amely .30-06 Springfield töltényekkel működik. Megbízható kézben – univerzális kaliber. Vélhetőleg még nagyon sokáig a nagyvadászok egyik leg-többre becsült kalibere marad. Boldog születésnapot!

K. L.

Őzláb a tányéron

Detrich János

Rendkívül méltánytalanul járnánk el, ha éppen most, tavasszal és a vadételek kapcsán nem ejtenénk szót a növényvilág egyik legnépesebb és legértékesebb társaságáról – a gombákról.

A gombákról általában érdemes tudni, hogy ételbe csak a friss, egészséges, nem elöregedett, féregmentes példányok alkalmasak. Mindezt vásárláskor magunk is ellenőrizhetjük. A gombagyűjtést csak nagy gyakorlattal, lehetőleg gombaismerői vizsgával is rendelkező személy végezze, ha ilyen nincs,

úgy még mindig rendelkezésre állnak a piacokon és nagyobb turistaforgalmú helyeken levő gombavizsgálók. Mindenesetre csak azokat a fajokat gyűjtsük, amelyeket teljes biztonsággal tudunk azonosítani, illetve a többi fajtól megkülönböztetni.

Az utóbbi időben többektől hallok különféle in-

(Kovács Gyula felvétele)

Új céltávcsövek

• 6x45 ABS 1 vagy 4 ..... 50 000 Ft
• 3-9x56 ABS 1 vagy 4 ... 85 000 Ft
• 3-9x60 ABS 4 ..... 110 000 Ft

30.947.1265

formációkat a vadon termő gombák gyűjtésével kapcsolatban, már ami a jogi szabályozást illeti. Egyesek már a gombaszedés betiltásáról beszélnek. Néhány gombafaj gyűjtése valóban tilos, de kedvelt erdei és mezei gombafajaink nem tartoznak ezek közé. Az erre vonatkozó jogszabály a 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet 9. számú mellékletében található. Harmincöt fajra vonatkozik, és mint említettem, asztali élvezeteinket nem veszélyezteti, hiszen például az őzlábgalóca, a sötétedőhúsú róka-gomba, a krómsárga galambgomba vagy a bundás álszarvasgomba fogyasztásáról való lemondás nem jár nagy áldozattal. Komolyabbra fordítva a szót, csak rendkívül ritka vagy nem ehető fajokat érint a rendelet.

A leggyakrabban használt gombafajok a következők: csiperkefélék (kerti, erdőszéli, óriáscsiperke), tinórufélék (ízletes vargánya, barna érdestinóru), kucsmagombafélék (ízletes és nyúlánk kucsmagomba), a sárga róka-gomba, amely többfelé csirkegomba néven is ismert, a főképpen kitermelt nyárfasorok megmaradt tuskóin tenyésző késői laskagomba, a galambgombafélék (kékhátú, feketésvörös galambgomba), a mezei szegfűgomba, a gyűrűs tuskógomba.

Műremek

A fácánleves petrezselyemmel és szegfűgombával gazdagítva – hibátlan műremek. A tiszta húslévesekbe általában jól illik a gomba – csiperke, vargánya –, ragulevesekből pedig nem is hiányozhat. A sült és párolt húskok mellé szép kiegészítő a gombamártás, vörshagymával vagy anélkül vajon pirítva, kis liszttel, törött borssal megszórva, csontlével felengedve, tejszínnel besűrítve – egy kis kapor vagy majoranna sosem rontja el.

Melyik gomba milyen ételhez való? Levesekbe sziki csiperke, szegfűgomba. Sült húskok kíséreként pirítva galambgomba, csiperkefélék, vargánya, róka-gomba, gyűrűs tuskógomba, mindezek rendezetté teszik a ragulevesek ízhatásait is. Gombamártások, szószok készítéséhez mind ugyanúgy alkalmas. Tejfölös gombapaprikásnak csiperke, róka-gomba, gyűrűs tuskógomba természetesen tojásos galuskával.

Többféle erdei gombából vegyesen egyszerű, de kitűnő étel készíthető a következő módon. Vajon – csak semmi margarin – üvegesre pirítjuk az apróra vágott hagymát, a feldarabolt róka-gombát, var-

gányát, galambgombát rádobjuk, ha van kevés császár-gombánk, ki ne hagyjuk belőle. Kell rá egy kis bors és petrezselyemzöld is, ezzel úgy öt percig fedő alatt pároljuk, majd megszórjuk egy evőkanálnyi liszttel. Óvatosan pirítjuk, míg barnulni nem kezd, akkor egy csésze csontlével vagy húsléssel felöntjük, tíz-tizenöt perc alatt készre főzzük, végül a levét mártás sűrűségűre pároljuk. Elsőrendű körete a puliszka. Ha pedig mellé még szerényen egy szelet szarvas- vagy vaddisznósült is kerül, más kívánságunk már nem nagyon lehet.

Sokak szerint az egyik legfinomabb tavaszi gomba a kucsmagomba. Sokféleképpen készíthető, de, mondjuk, apróra vágott, friss, hagymás-tojásos őz-belszervvel töltve – máj, szív, vese, tüdő, fűszerek – ellenállhatatlan fogás.

Ne feledkezzünk meg a májusi pereszkeről sem, kiadós, ízletes tavaszi gomba. Ha a hajnalban gyűjtött gombákat csak úgy egyszerűen, velővel, tojással, friss kenyérrel, ecetes almapaprikával tálaljuk, hát mit is mondjak, olyan reggelit még maga az angol királynő sem kap, bárhogy rimánkodjék is.

Nélkülözhetetlen gombászkönyv

Külön kell említenünk a nagy őzlábgombát, amely legfinomabb még ki nem nyílt, kis tyúktojásnyi alakjában, panírozva sülték köretként vagy önmagában, a császár-galócát, amely nevéhez hűen, pirítva, mártásokban, tokányokban és pörköltekből egyaránt fenséges ízzel örvendeztet meg, és az alföldi erdőkben többnyire ismeretlen fekete trombitagombát, amely a hideg vadhúsokhoz tálalt ecetes, hagymás burgonyasaláta alapvető alkotóeleme, de szárítva, örölte téli ételünk szívdertítő fűszere is.

Végül gombászó élményeimet felidézve eszembe jutott még valami: a tejelő keserűgomba. Egyszer nyár közepén a Bükkben, erősen csipős hajnalon, a kunyhó mellett rakott tűz parazsa fölött egyszerű vasrácsra sütöttük a keserűgombát, vékony szelet öregszalonnával s karikahagymával letakarva minden gombakalapot. S annak a napnak, azt hiszem, ettől lett olyan hangulata, hogy abban semmi hiba nem volt.

Akinek kedve támad a gombászáshoz, először is szerezzon be olyan gombászkönyvet, amely szisztematikusan veszi végig az ehető és mérgező gombák ismertetőjegyeit. Aztán ne sajnálja az időt egy gombavizsgálói tanfolyamra. Megéri.

(magasles)

(magasles)

Lestörténet

Vallom is, hogy ezeknek a munkáknak van hozadéka, ha nem is a konkrét produktumokon, de az adott körzet megismerésében biztosan. Üljek fel a szénásra – kaptam meg az ukázt, és eligazításnak ennyi már elég is volt. Még fent volt a nap, ez általában a szalonnázás ideje, ekkor szoktam elfaragcsálni a kis elemőziámat, ilyenkor kevesebb figyelem is elég, nincs szükség minden idegszállra. Szinte meglepetésszerűen hatott Laci bátyám irányából a korai lövés, de az erdőben minden korábban mozdul. Alig telhetett el idő, mikor látom a kis öreget, ahogy a kabátját feje felett pörgetve próbálja felhívni magára a figyelmet. Megfejthetetlen volt a viselkedése, éreztem, hogy valami nem szokványos történhetett vele, ha egyáltalán van a vadászatban szokványos. Nem is mérlegeltem, nem is tehettem, siettem azonnal hozzá, bár a disznók ideje még csak most jött volna el. Gondolkodtam, hogy oka van annak, ha ilyen vehemenciával int magához. Egészen izgatottan mesélte a történeteket, és nem értettem tisztán, hogy nekem mi lenne a szerepem. Annyit tudtam kihámozni az egyébként akkurátus társam hadarásából, hogy bent szuszog a disznó a sűrűben, és ő nem akarja a 8x68-as kaliberrel meglőni, az én puszkám erre alkalmasabb. Sebaj, ha így gondolta, hát legyen, nyújtottam feléje a fegyverem készségesen. Nem, nem – kiáltott fel, menjek csak, ez pont az a szituáció, amikor egy vadász is sok, ő megvár kint a lénián egy fa mögé húzódva, ezzel is lehetővé téve a bátrabb lövést. Minden rendjén zajlott, már alig volt szegény párában élet, csak azért lőttem fültövön, hogy ne szenvedjen. Egy szép fekete koca volt, jól kiizzasztott bennünket, mire kirángattuk a léniára. Ahogy elmúlt Laci bátyámról a remegés, úgy oldódott a nyelve, vagy talán érezte, hogy ez valami magyarázatra szorul, és most már elő kell jönnie a farbával.

Hát képzeld el – kezdte egy korábbi kalandját, amelyet eztán már sokszor hallottam a többi résztvevő szájából, még hitelesebbé téve a történetet.

Egy esti vadászaton a megszokott négyes körbeülte a mezőszélt, és várták a kiváltó kondákat. Szerencsével és világossal kijött egy konda, nem messze az ő lesétől, és nem is számított nagy kunsztnak meglőni belőle egy süldőt. Akkor még nem ez a puszkája volt – a kaliber volt kisebb és a bátorság nagyobb. Nem várt ő segítségre, leszállt és nekiállt utánkeresni az ágyékig érő csalánosban. Hamar rá is talált a

Még csak vendégként jártam ide vadászni, amikor egy disznózásra kaptam meghívást, amelyet nagy örömmel fogadtam el. Nem volt ismeretlen a terület, legalábbis annyira nem, hogy a leslétraíg kellett volna kísérni, mert az ott végzendő társadalmi munkákon már rendre részt vettem.

szerencsétlenül meglőtt disznóra, de több élet volt benne, mint gondolta volna. Elkezdődött a szemtől szembe küzdelem. Lövéshez már nem jutott, más nem maradt, mint a puska csövét a disznó szájába nyomva földhöz szorítani. Megtörtént a töréskereszt, és ahogy elroppant a tus, már végképp nem maradt más, csak a futás. Csak sokára jöttek össze a vadászok, de Laci bácsi zaklatottsága mutatta, hogy a helyzet férfias hozzáállást kíván. Mindenben meg tudtak állapodni, csak abban nem, hogy ki menjen elől a csalánosban. Az, hogy a legkisebb mozgásra kirohanó vadászok közül ki esett hasra a hangyabolyban, máig tisztázatlan, mindig attól függ, ki meséli. De hát nem azért vadász a vadász, hogy ezt meg ne oldja, kitalálták az okosságot. Itt már csak a létra segíthet, és azt maguk előtt görgetve törték a csalánt, míg rá nem letek a vadra.

Még mindig fojtogat a nevetés, ha magam elé képelem a négy rátóti hőst, akik legyöztek egy félholt 30 kilogrammos süldőt. Igazán nem tudtam haragudni Laci bátyámra, amiért engem küldött be maga helyett a sűrűbe. Hiába, akit „a kígyó megcsíp, az a gyíktól is fél.”

Katona Károly

Postabontás

Szemelvények egy levélből

A Magasles áprilisi számában megjelent, Segítség, terepmotorosok! című cikkre szeretnék reagálni. Jómagam 13 éve vadászom, valamivel régebb óta motorozom, ebből kb. 3-4 éve terepen... Sajnos van közöttünk is olyan személy, amilyenől a cikk ír, de bátran állíthatom, hogy nem a többségről szól. Mint ahogy a vadászok is elhatárolódnak a manapság megjelenő puszkás emberektől, úgy a motorosok is küzdenek az ilyen vandálok ellen.

Ezeknek az embereknek is alapvető állampolgári joguk a szórakozás, így magát a motorozást megtiltani nem lehet, inkább a megfelelő helyszínt kell megtalálni.

Nem Önök fedezték fel az ilyen magatartású motorosokat, számos motoros fórumon is folyik párbeszéd a helyzet megoldására. Sajnos, mint ahogy az „újgazdag puszkások” ellen, úgy az ilyen esetek ellen is nehéz hatékony ellenszert találni.

Véleményünk szerint, mivel a természet köt össze bennünket, vadászokat és terepmotorosokat, természetvédőket, természetjárókat, így a megoldást is közösen kell megtalálni. A probléma abból adódik, hogy míg a vadász, a természetvédő (remélhetőleg) ismeri területének határait, addig a motoros a legtöbb esetben nem tudja, merre mehet háborítatlanul, károkozás nélkül, és merre nem.

Az egyik nagy létszámú terepmotoros baráti társaság több alkalommal kereste a területileg illetékes vadászatra jogosultat, természetvédelmi hatóságot, hogy közösen jelöljék ki azt a területet, ahol szabad motorozni. A motorosok felajánlották, hogy még segíteni is tudnának a fatolvajok, orvvadászok elleni küzdelemben, egyelőre semmilyen választ nem kaptak azon kívül, hogy „az ilyen banditákat le kellene géppuskázni”. Azt hiszem, nem kell csodálkozni, ha az ilyen jellegű hozzáállástól még jobban elmérgesedik a helyzet, és a gyakorlat azt mutatja, hogy a jelen szabályozatlan jogi helyzetben kedvezőbb helyen vannak a motorosok.

Szerencsére van már pozitív példa is. Tudok olyan területről, ahol a természetvédők térképet adtak minden környékbéli terepmotorosnak, amelyen be van jelölve a szabadon motorozható és a „védett” terület. Vagy egy ettől nem messze eső városban a helybeli motorosok az önkormányzattól kaptak egy új területet, ahol szabadon kialakíthatnak maguknak egy pályát, nem zavarva így a korábbi helyszínen a vadgazdát vagy a pihenni vágyó embereket.

A mi véleményünk tehát az, hogy a legtöbb moto-

ros nem a károkozás, hanem a szabadidő kellemes eltöltése, a kikapcsolódás örömeért megy a természetbe. A békés együttélés érdekében közösen kellene megoldani a problémát, hisz – úgy látszik – a jog eszközeivel nemigen lehet.

Posztos Balázs
Kiskunfélegyháza

Budapest XII.
Városmajor u. 18/B
TAVCSŐ
06-20-432-5555
06-1-202-565 9
www.tavcső.com

Éjjellátók * Keresők
ED-apok * Tükrös optikák

SÓLYOM
VADÁSZFEGYVER-
JAVÍTÓ BT.
Vadászfegyverek szakértői
javítása, teljes felújítása, agyazás,
távcső- és lőpáncsereles.
Bizományosi
vadászfegyverek árusítása
1031 Budapest, Keve u. 45/C
(a Rémai Strandfürdő mögött)
Tel: 242-2104

A Diana Vadász-Felnőttképző Alapítványi Szakképző Iskola
Információ-akkreditációs beiratkozási: 0486
tel./fax: 63-483-790, 30-857-4245,
e-mail: dianaszki@net.hu

folyamatosan szervezi felnevelteknek a

- vadász-vadtenyésztő szakmunkás (2 év)
- vadász-vadtenyésztő szakmunkás és érettségire való felkészítés (3 év)
- vadgazdálkodási technikus (1 év és 2 év)
- vadász-vadtenyésztő mester (1 év)
- vadászpuskaműves (1,5 év)
- környezet- és természetvédelmi szakmunkás (2 év)
- környezetvédelmi szakelőadó (1 év)
- halász (2 év)
- lovasútra-vezető (2 év)
- belovagoló (2 év)
- vízküttérő (1,5 év)

tanfolyamokat, amelyek munkaviszony mellett is végezhetőek.
Érdeklődni a fenti címen, telefonszámon lehet.
www.dianaszki.hu

HOR-SZA Kft. VADÁSZBOLT * 9600 SÁRVÁR, BATHYÁNY ÚT 34. * TEL.: 95/323-483, 30/9082-451

Table with columns for product categories (e.g., GÖLYÖS ÉS SÖRÉTES FEGYVEREK, KERESŐTÁVCSŐVEK) and various firearm models with their prices.

HUBERTUS VADÁSZBOLT * 9400 SOPRON, LACKNER K. U. 6. * TEL./FAX: 99/314-317 * NYITVA TARTÁS: H-P 9-12, 13-17; SZO 9-12

Table listing various firearm models and accessories under categories like HASZNÁLT FEGYVEREK, OLASZ PVC CSZÁMKÁK, AKU Taiga Gore-TEX, etc.

HUNGARO-ARMS Kft. * KÖZPONT: GYÖR, APÁCA U. 14. * TEL./FAX: 96/328-876, 313-040 * ÜZLETEINK: 1095 BUDAPEST, SOROKSÁRI ÚT 132.

Table listing firearm models and accessories under categories like LAPUA LŐSZEREK, 30-06 SP 13,00 gr. Mega, 300 Win 11,00 gr. Naturalis LR, etc.

JAGDREVIER VADÁSZBOLT * MOSONMAGYARÓVÁR, SZENT ISTVÁN KIRÁLY ÚT 117. * MOBIL: 20/9446-383 * TEL./FAX: 96/212-840 * WWW.JAGDREVIER.HU

Table listing firearm models and accessories under categories like ÜJ FEGYVEREK, HASZNÁLT FEGYVEREK, WINCHESTER, etc.

JUVA AGRÁR SZOLGÁLTATÓ ÉS KERESKEDELM Kft. * 2461 TÁRNOK, HALÁSZ JÓZSEF U. 66. * TEL.: 23/585-008 * FAX: 23/585-014 * INFO@JUVA.HU * WWW.JUVA.HU

Table listing Guardian2 szimpla forgó modell and Guardian2 dupla forgó modell with prices.

LARIX VADÁSZRUHÁZAT ÉS KIEGÉSZÍTŐNEK KIS- ÉS NAGYKERESKEDESE * 1300 BUDAPEST, Pr. 146. * TEL./FAX: 1/453-2329 * E-MAIL: POSTMASTER@LARIX.AXELERO.NET

Table listing various firearm models and accessories under categories like WATZMANN LÄBBELIK, Vászón derékmegelőző, Kord leszcák, etc.

IPOLY VADÁSZBOLT * 2660, BALASSAGYARMAT, BAJCSY ÚT 5. * TEL.: 35-500-497 * INFO@IPOLYARMS.HU * WWW.IPOLYARMS.HU * H-P 9-17, SZO 9-12

Table listing various firearm models and accessories under categories like J.P.SAUER VADÁSZFEGYVEREK, Big Game, Sauer 202 Highland, etc.

KALIBER MAX CÉLPONT FEGYVERBOLT * 1035 BUDAPEST, VERŐFENY U. 1. * TEL.: 240-1923 * E-MAIL: FEGYVER.KALIBER@AXELERO.HU

Table listing various firearm models and accessories under categories like KÜLÖN AJÁNLATUNK, MCM versenykivétel, Springfield kal: 357-ES elöagyártás, etc.

KERÉTESCENTRUM Kft. * 1106 BUDAPEST, KERESZTÚRI ÚT 130. * TEL.: 1/431-9950 * FAX: 1/431-9951

Table listing various firearm models and accessories under categories like CSOMÓZOTT VADHÁLÓK, 130/18/15 átmérő 2,5/2 mm, 200/19/15 S átmérő 3,1x2,5 mm, etc.

MAGISTER FEGYVERBOLT KIS- ÉS NAGYKERESKEDES * 1031 BUDAPEST, GVÖNGYSÓR U. 6. * TEL./FAX: 1/347-6038 * E-MAIL: DIRECT@ARMTEL.HU, S.S.II.ARMTEL@POSTA.WS

Table listing various firearm models and accessories under categories like KERESŐTÁVCSŐVEK, CÉLTÁVCSŐVEK, 12/65, 16/65, 20/65 kal. vadászlőzer, etc.

NOMAD VADÁSZBOLT * 6800 HÓDMÉZŐVASARHELY, ZSOLDOS U. 57. * TEL.: 62/244-991, 30/259-7740

Table listing various firearm models and accessories under categories like KERESŐTÁVCSŐVEK, Fomei 7x50 vil.p., 7x64, 30-06, etc.

OBST MILITARY SHOP * 1073 BUDAPEST, ERZSÉBET KRT. 21. * TEL.: 351-8717 * FAX: 4131-049 * WWW.OBST.HU

Table listing various firearm models and accessories under categories like Alcháhló 48 m2, Hamilton ing, US. málhazsák, etc.

Vadász Horgász bolt * 5520 SZÉGHALOM, KOSSUTH L. UTCA 10/1. * TEL./FAX: 66/470-223 * MOBIL: 70/275-9453, 70/310-1594

ORYX VADÁSZBOLT ÉS FEGYVERIAVÍTÓ * 8000 SZÉKESFEHÉRVÁR, SEREGÉLYESI U. 86. * TEL./FAX: 22/504-835 * MOBIL: 30/947-4295

ÚJ GÖLYÖS FEGYVEREK, HASZNÁLT FEGYVEREK, RECHNAGEL ALKATRÉSZEK, TÁVCSŐSZERELEKEK

HUNOR 2000 Bt. VADÁSZBOLT * 8360 KESZTHELY, SZÉCHÉNYI ÚT 11. * TEL.: 83/317-355, 30/9947-482 * NYITVA: H-P 8-16-ig, Sz 8-13-ig

GÖLYÖS FEGYVER, HASZNÁLT FEGYVEREK, RECHNAGEL ALKATRÉSZEK, TÁVCSŐSZERELEKEK

FOTOTECHNIKA LŐRCINCZ ÉS FIA Kft. * 1056 BUDAPEST, VÁCI U. 61. * TEL./FAX: 266-0485, 337-2902 * NYITVA: H-P 10-18-ig, Sz 11-13-ig

BINOKULÁROK, FEGYVERTÁVCSŐVEK, ANSCHÜTZ SZERELEK (Mauser, ZKK, Tikka, Sako)

AGROKER HOLDING Rt. * AGRO ÁRUHÁZ, NYÍREGYHÁZA, DEBRECENI U. 233. * 42/598-900 * WWW.AGROKERHOLDING.HU

GÁZRIASZTÓ FEGYVEREK, SÖRÉTES LŐSZEREK, LÉGFEYVEREK

Különböző valutanemekben közölt árak. BENKOVICS AUTOCENTRUM * HIVATALOS NIVA TRUCK MÁRKAKÉPVESELET ÉS SZERVIZ * 2400 DUNAÚJVÁROS, LOKOMOTÍV ÚT 7.

Börze: Az ingyenes magánhirdetések rovata

Rovatunkban a magánjellegű (pl. használt termékek, munkát keres) apróhirdetéseket – amennyiben terjedelmük nem haladja meg a 150 leütést – ingyen jelentjük meg.

SZOLGÁLTATÁS

Vadászok és feleségek, figyelem! Vadász go-belinek kaphatók Kecskehárom, a Fehér u. 16. szám alatt. 76/476-598 (ef)

VADÁSZAT

Vadászati lehetőséget keresek, őzbakra, vad-disznóra, gimibakára, VT tagi átadással. 30/676-3274

OKTATÁS

Az állami vadászvizsga kidolgozott szóbeli tételei alapján és kinyomtatott papíron, реалиs áron megrendelhető. 20/427-3588 (ef)

FEGYVER

Hubert-K vadászbolt májusi akciója: puská Rössler Titan 6 S. 8x68S, 300WM, ár: 22 400 HUF.

IZS-27-es 12/70 bock, nem ejektoros sörétes vadászfegyver, 2008. febr.-ig érvényes műszaki, tartozékokkal, lösszerrel 50 E Ft-ért eladó. 20/9393-321, Bp.

IZS-27 Bock 16/70 sporttársi áron eladó. 30/456-5756

30-06-os Mauser 3-9X42-es Seeadler céltávcsővel sürgősen eladó. 120 E Ft. 70/771-0584

Heym SR 21 9,3x62 kal., 8 hónapos golyós vadászfegyver, ujszerű állapotban, EAW szerelékkel, gyári kofferben eladó. 20/9477-476

Eladó CZ 550 típusú, 243 w. kal. golyós fegyver, Schmidt & Bender 6x42 céltávcsővel, 4A szálkereszttel, acél szerelékkel, korrekt állapotban. 70/702-5198, jsule@vnet.hu

.243-as ZKK-601-es 6x42 Meoptával szép állapotban, keveset használt. Külön-külön is. 95 v. 135 E Ft. 20/264-5580

Tikka T2 243Win. 3-12x50-es világító pontos Meopta céltávcsővel, 2 éves, jó állapotban eladó. 310 E Ft. 20/555-7357

Eladó Beretta 686 E sporting, 2005. máj.-ban vásárolt, még garanciális, 76 cm cső, 12/76, 8 db choke, gyári hordtáska, teli-nyári tustalp, memory system tus + extra méretű egyedi tus, vadászatra és sportlásra. 385 E Ft. 20/5599-699

IZS-27 16/70 Bock fegyver eladó. 50 E Ft. 30/456-5756

12-es Benelli S 90-es 4 db cserecsokkal igényesek eladó. 20/964-3528

Eladó egy 5,6x50R Mag/12-es Brno HZ vegyes csövű vadászfegyver. 6x42-es Meopta céltávcsővel, ujszerű állapotban (2002-es). 250 E Ft. 20/941-8920

Keresek jó állapotú Tikka M695 (7x64, 22-250, 30-06, 7 mm RM) típusú golyós fegyvert. 70/290-4391

7,62-es Nagant faragott dió tussal, rövid csővel, 3-9x42-es TOZ céltávcsővel elcsérelném 222-223. Rem. kal. IZS-18-ra. 30/627-8322, Heves m.

Eladó 2,5 éves FAIR Master De Lux Sporting (olasz), 12/70 sörétes bock. Csőhossz 71 cm, mindkét cső ventillált, sorrendváltó, aranyozott elsőtöbblentyűs, 7 db-os choke készlet. 200 E Ft. Hozzá kiegészítők, 20 E Ft. 30/269-9839

Eladó 12/76 kal. Winchester 1200 Police típusú pumpás sörétes fegyver, kitűnő állapotban, ritkaság, USA-ból lett behozva. 100 E Ft. 20/424-6201

Eladó 2 db Winchester M 94 kal. 30-30 Win. és 44 Rem. Mag. új állapotban. Az új ár (275 E Ft) helyett 150 E Ft/db. 30/910-7203, jani1157@freastar.hu

Eladó Krico M 700 kal. 5,6x57 kivehető tár, diógyökér egy, új állapot. Távcső 8x56 Kahles levehető szereléssel. Rendkívül pontos, táv-lővésekhez ideális. Az ára töltényekkel 360 E Ft. 30/910-7203

Eladó Akah Mauser kal. 6,5x68 kivehető tár, kiváló állapot. Távcső 1,5-6X42 Docter, nagyon pontos puska. Műszaki: 9 év. 30/910-7203

Eladó Akah Mauser kal. 6,5x68 kivehető tár, 3-12x50-es Smidt&Bender, 1-4x20-as Leupold távcsővel, tartozékokkal, kizárólag komplett eladó. 450 E Ft. 20/964-3294, 17 óra után

Remington M700; műanyag agy, irányzék nélküli matt 66 cm-es cső, kivehető tár, 300 Win. Mag., Zeiss Diavari ZM 2,5-10x48/4 cél-távcsővel, oldható EAW szereléssel 20 hónaposan eladó. 320 E Ft. 30/226-7446, Kom-Eszt. m.

16/70-es és 12/70-es IZS bockok eladó. 50-65 E Ft. 30/456-5756

Carl Zeiss Jena 6x30, 8x30, 7x50, 10x50 kitűnő állapotú keresőtávcső nagy szürkületi értékkel rendelkező Multi Coated lencse bevonattal eladó. 20/9247-519, Győr

Eladó Blaser SR850/88 300WM kal. fegyver, belső sínes Zeiss T* 3x12-56 variábilé céltávcsővel szerelve. A puska nagyon megkímélt állapotú, érvényes műszakkal, kategorizálva. 37/313-483

Steyr-Mannlicher Luxus 243 Win. kal. golyós vadászfegyver kitűnő állapotban eladó. Kategorizálva, műszaki érvényes 2016. febr.-ig. 30/9328-679

Kífogástalan 7 mm RM Remington BDL-DM-LH balos zárszereltű vadászfegyver, 3-12x50-es Smidt&Bender, 1-4x20-as Leupold távcsővel, tartozékokkal, kizárólag komplett eladó. 450 E Ft. 20/964-3294, 17 óra után

Gyűjtő keres olcsó, hatástalan sörétes vadászfegyvert megvételre, 20 E Ft-ig. 70/513-2876

Brno 502. 12/7x65R vegyes csövű fegyver, 8x56 Jena Zeiss céltávcsővel, suhli szereléssel eladó. 20/984-6064

LESRÉ, AUTÓRA SZERELHETŐ FORGATHATÓ MOBIL LŐÁLLVÁNY ÉS PUSKATARTÓ. 100% Lőbiztonságnövelés. Ár: 6000 Ft + Áfa

CÉLTÁVCSŐVEK! Világító szálkereszttel, szereléssel, 1 év garanciával. Bushnell 6-12x44 ... 19 000 Ft

DAISY VADÁSZBOLT. IZS 27M kétbillentyűs, cserechoke-os! 103 000 Ft

Júliusi számunkból...

Keresse június utolsó hetétől az újságárusoknál!

Orvvadászat anno

Napjaink vadászáinak sajnos örökzöld témája az, hogy lépten-nyomon megkárosítják vadállományunkat a felelőtlen, lelketlen rabcsikok. Sok esetben tehetetlenül nézzük, hogy ezek a bűnelkövetők hogyan teszik tönkre más emberek munkáját, s okoznak vadjainknak borzalmas szenvedést. Érdeemes elődeink feljegyzéseiben búvárkodva egy kicsit bele-mélyedni abba, hogy vajon országunkban az 1930-as évek elején milyen mértékű volt a vadászás, milyen volt a bírói gyakorlat az ezzel kapcsolatos bűntügyekben.

Szerkesztőségünk a változtatás jogát fenntartja!

Boss & Co.

Nagy ritkaságnak számít a világpiacon, amikor két híres cégnek hasonló az elnevezése. Esetünkben létezik egy divatdíktátor, Hugo Boss, akinek viszont semmi köze sincsen a következő számunkban bemutatásra kerülő Boss & Co.-hoz, holott – kiváló vadászfegyverek mellett – az a vállalat is forgalmaz öltözékeket, s azokhoz különböző kiegészítőket úgyszintén. Am fő profiljuk mindmáig az egyedi puskák „építése”.

Az ideális rókalövő

A .22 Long Rifle „kispuska” töltény igen jó muníció, amíg egyszerű célba lödözésről, gyakorlásról van szó. De ha már valamilyen apróvad vagy kis testű kártevő élete a tét, nem pedig holmi érzéketlen papírlapok lyugtatása a feladat, akkor bizony egy másik peremgyűjtásos töltényt érdemes előnyben részesíteni, nevezetesen a .22 Winchester Magnumot (5,6x26 R).

Seeland Vadászbolt

Kis- és nagykereskedés

Áruvásárlási hitel 20 000-tól
1 000 000 forintig vadászfegyverekre is!
HITELKÁRTYÁT IS ELFOGADUNK!

Blaser, Beretta, Sauer,
Mauser, Swarovski
teljes körű márkakereskedés

Monster Stags
Hunters Video
home adventures
Már 53-ra bővült
a vadászfilmek
választéka!
A DVD-vel és a célzóbotot
az ország egész területén,
postai utánvétellel,
24 órán belül megkapja!
Premium
célzóbot
4 lóbu célzóbot
biztonságos lövések
leadására
9800 Ft
MOBILKER 2000 KFT.

1188 Budapest, Nagykirályi út 24/A • Tel.: 291-9399 • Fax: 292-2991
E-mail: info@seeland.hu • www.vadasznet.net/mobilker.html
Golyós és sűrítésvadászpuskák
és löszerek nagy választékban!

Pickup már 4 150 000 Ft-tól!
2006. március 1. és május 31. között minden flottalügylet
számára most egyedülálló kedvezmények.

Nissan
Gyöngyös, Kenyérgyár út 8.
Tel.: 37/507-010 mail:nissan@szalero.hu
www.nissan.hu

Az ajánlat már egy modell vásárlása esetén is érvényes. Az ajánlatok a Nissan Sales Central & Eastern Europe Kft. flottalügyletben megkötésű flottalügylet részére és flottavásárlás esetén, valamint a kampányban meghatározott feltételek mellett érvényesek. Az ár a megvásárolt Nissan gépjárműk árszámlájának és az egyes típusok árának függvényében változhat. X-Trail (személygépjármű) 2.5-3.0 1700 km X-Trail CO₂ kibocsátás: 201-231 g/km. Pathfinder (személygépjármű) 2.5-3.0 1700 km X-Trail CO₂ kibocsátás: 201-231 g/km. A képek illusztrációk. Jelen reklámban közölt adatok, melyek kizárólag tájékoztató jellegűek, nem minősülnek szerződésnek. A Nissanról további részlet érhető, mintegy a Pickup esetében a Pickup Double Cab 2.5, DX, Base modellekre vonatkozó. A Nissanról további részlet érhető.

NOVÁK optika
ZEISS
NOVÁK LAJOS
Zeiss gyártmányú
kereső- és célzóteleskövek
1075 Budapest, Károlyi krt. 3/A Telefon: (00-36-1) 267-9427
www.novakoptika.hu (00-36-1) 235-0500
E-mail: novakoptika@freemail.hu Tel./fax: (00-36-1) 268-1875
A ZEISS
kereső-, cél-
és éjszakai
teleskövek
a legszigorúbb
előírások betartása
mellett készülnek.

**Unja már
a keresgélést?**

**Nálunk egy helyen
megtalálja mindazt,
ami a fotózáshoz szükséges!**

**digitális & filmes,
tükörreflexesek,
kompaktok...**

**objektívek,
közgyűrűk,
kihuzatok...**

**villanók,
lámpák,
fénymérők...**

www.fotopiac.hu

**szkennerek,
nyomtatók,
fotópapírok...**

**adattárolók,
memóriakártyák,
háttértárak...**

**klikk
klikk**

- ✓ itt megtalálja, amiről máshol nem is hallottak
- ✓ több szaküzlet kínálatából válogathat
- ✓ új és használt termékek közül egyaránt
- ✓ on-line rendelheti meg, amit kiválasztott